

Ondanks!

Ondanks!

Fiona Flanders

Schrijver: Fiona Flanders
Coverontwerp: A. van Roest
ISBN: 97 89 402 141 917
© 2015 Fiona Flanders
Alle rechten voorbehouden
www.fiona-flanders.nl

Dit boek draag ik op aan mijn kind.
Waar je ook bent,
wat je ook doet,
hoe je ook over me denkt,
ik hou met heel met hart en ziel van je.
En mijn deur zal altijd en onvoorwaardelijk voor je open staan.

Voorwoord

Als we worden geboren, zijn we helemaal alleen. Natuurlijk is er de moeder en zijn verpleegsters en doctoren vaak aanwezig, maar toch, het geboren worden zelf doen we alleen. En later, als we sterven, dan zijn we ook alleen. Misschien zijn er wel geliefden, vrienden, kameraden of andere dierbaren om ons heen, maar het sterven zelf, dat doen we toch alleen. Zo is het nu eenmaal. Maar de tijd tussen die twee gebeurtenissen, daar gaat het om. Dan hoeven we, beter gezegd, dan zouden we niet alleen moeten zijn. Toch gebeurt dat maar al te vaak. Soms kort, soms langer. Soms komt het door handelen van anderen, waar we geen vat op hebben, soms komt het door ons eigen (onbewuste) handelen. Dat laatste is maar al te vaak het geval. We leven ons leven zonder er bij na te denken, als het ware op de automatische piloot en dan komt aandacht voor onszelf en voor anderen onder druk te staan. Daardoor vereenzamen we langzaam, eigenlijk zonder dat we er erg in hebben. Maar het heeft nog een ander effect. Het gevaar bestaat dat we daardoor ons leven saai en niet inspirerend genoeg vinden. Dat komt omdat we geen enkele serieuze poging hebben gedaan om iets te vinden wat ons wel inspireert. We zijn zo gehypnotiseerd door onze omgeving, de media, door tv. Door mensen die idealen najagen die iedereen najaagt en die niemand in fysiek opzicht en wat schoonheid betreft kan evenaren. Het zijn illusies waar we ons aan overgeven. We leiden vervolgens een middelmatig bestaan. Onze ziel en verlangens komen wellicht nooit aan de oppervlakte. En als dat wel het geval zou zijn, wie zou het dan opmerken? En dus willen we iemand anders zijn. Maar als onze verlangens wel boven komen drijven gaan we ons afvragen of er meer is en waartoe we hier zijn, waar we heen gaan en wat er na de dood is. Als we die vragen gaan stellen spelen we met het idee dat we wellicht overspannen zijn. Maar in wezen storten onze oude concepten en onze visie op het leven in elkaar. Juist dan moeten we verder kijken dan onze neus lang is, want dan zien we wat het leven echt is. Dan kunnen we echt *samen* zijn, zoals het eigenlijk in de schepping bedoeld is, en is het niet nodig zoveel vragen buiten ons zelf te zoeken. Gelukkig zijn er wel mensen op aarde die deze empathie voldoende bezitten, je moet ze alleen tegenkomen, ontdekken, maar daar moet je niet alleen voor openstaan, je moet er ook voor werken, hard werken en je vooroordelen zoveel mogelijk aan de kant zetten en je vooral laten verwonderen over wat het leven wel te bieden heeft.

It's a kind of fun to do the impossible.

Walt Disney

Life is like a song.

Etta James

Deel 1 Dapper

Foto verantwoording: alle foto's komen uit de privécollectie van de schrijfster

Wakker

Wat ik u ga vertellen is de waarheid en niets dan de waarheid. Het is soms niet leuk, maar ik ga er niet om liegen. Ook al is mijn rol daardoor soms bedenkelijk. Er wordt al te veel gelogen in het leven, ik heb het ook gedaan (liegen), naar anderen en vooral naar mezelf, maar dat ga ik vanaf nu zeker niet meer doen. Het leven streeft, hoe je het ook wendt of keert, altijd naar harmonie en naar niets anders en leugens bemoeilijken het leven alleen maar onnodig.

'Liefje kun je me zeggen hoe je heet?'

'Een ogenblik, het ligt op het puntje van mijn tong.'

Dat waren de eerste woorden die echt aan mij gericht waren. Het was ook het eerste antwoord dat ik gaf.

Voor die tijd was er niets, zelfs geen woorden. Er waren alleen maar dingen zonder naam en dingen zonder naam blijven niet bewaard, die vallen uit je hoofd. Ik had het gevoel alsof ik wakker was geworden uit een winterslaap, maar het wilde niet echt dag worden. Het kwam niet verder dan een melkachtig grijs. Alsof ik in een vreemde droom was beland, zonder beelden, bevolkt door geluiden. Ik zag de wereld om me heen niet, ik hoorde alleen maar stemmen die mij vertelden wat ik zou moeten zien. En wat ze me vertelden was dat ik nog niets zag, behalve mist die overal om me heen hing. Nevel die in mijn brein hardnekkig bleef hangen en maar niet oploste.

Die stemmen die waren er al even. Of dat nu minuten, uren, dagen, maanden of jaren waren kon ik niet zeggen. Ze waren er al zo lang als ik me kon herinneren. Of niet? Nee. Voor de stemmen was er alleen maar mist. De mist die pijn in mijn hoofd deed. Slierten nevel, vlijmscherp, sneden in mijn hoofd, ze sneden alles aan stukjes. Elke herinnering, of wat daarbij in de buurt kwam werd rücksichtslos aan gort gesneden. Nooit een seconde werd de pijn wat minder, maar toen kwamen wel de stemmen erbij gevolgd door allerlei andere geluiden.

Eigenlijk werd ik lawaai als eerste gewaar, het duurde wel even voor ik door had dat het stemmen waren. Ze van elkaar onderscheiden lukte me niet. Ik kon er ook niets van verstaan. Heel even dacht ik dat er mensen in mijn hoofd zaten.

De stemmen waren er niet altijd, de geluiden wel. Nooit was het echt stil. Maar soms was het wel aardedonker. De mist, die voelde ik dan zó erg. Als de stemmen er waren werd het wat lichter en op enig moment werd het me duidelijk dat de mist een rode gloed had. Ik wilde de nevel wegslaan zodat ik kon zien waar

ik was, het moest wel Mars zijn, maar ik wilde het zeker weten. Maar wat ik ook probeerde, er kwam geen beweging in mijn lichaam. Misschien moest ik eens blazen, of hard roepen. Roepen dat ze eens stil moesten zijn, dat ze er voor moesten zorgen dat het gezoem en geknetter eens ophield. Ik wilde gillen dat ze me wat meer licht moesten geven. Even wapperen met een doek om de mist te verjagen. Want ik wilde zo graag weten waar ik was. Het lukte me niet. Het enige wat er gebeurde was dat de mist nog harder in mijn hersenen sneed. Ik wilde huilen van pijn, en zelfs dat lukte niet. Nog zelfs geen piepklein traantje in mijn ooghoek. Ik voelde me zo moederziel alleen, zo machteloos, zo wanhopig. Ik was in elke denkbare vorm gevangen. Totdat het tot me doordrong dat de mist van kleur veranderd was. Was het plots gebeurd, of heel geleidelijk? Nu was de mist melkachtig grijs, maar de pijn was er niet minder om en de stemmen ook niet, evenals het gezoem en geknetter. De mist was zo dicht dat het leek of de wereld opgeheven was. Het vergrootte het gevoel van eenzaamheid.

Toen, na wat een eeuwigheid leek te zijn geweest, werd de pijn bij vlagen wat minder, alleen de mist bleef onveranderd. Op enig moment kon ik het verschil tussen de stemmen horen. Er waren verschillende mannenstemmen, meestal, en af en toe een vrouwenstem. Er waren er twee die het meest te horen waren en die blijkbaar met elkaar in discussie waren, al had ik nog geen idee waar het over ging. Die twee stemmen maakten een angst in me los die ik niet kon plaatsen. De vrouwenstem klonk vertrouwd en stelde me wat gerust. Het was een wat hoge stem, zacht en heel vriendelijk. Teder. Ik wilde dat de stem me zou omarmen en me zou wiegen tot ik zacht in slaap viel. Een slaap die alles zou oplossen. Vooral de mist en de pijn.

De geluiden om de stemmen heen waren eigenlijk constant hetzelfde en begonnen vertrouwd te klinken. Er ging een soort rust van uit, een continuïteit, een zekerheid. Misschien was het wel de eerste vorm van een pril bewustzijn. Als de geluiden er waren, was ik er nog. Ik had nog geen idee waar ik was, maar het was zeker niet de hemel, de hel of Mars.

Heel langzaam werd de pijn milder en de mist witter.

*In het diepst van het woud
't Was al herfst en erg koud
Liep een heer in zijn eentje te dwalen.
Och, zijn oog zag zo dof!
En zijn goed zat zo slof!
En hij tandknerste, als was hij aan het malen.
'Ha!' dus riep hij verwoed.*

*'K heb een adder gebroed,
Nee erger, een draak aan mijn borst hier!'
En hij sloeg op zijn jas,
En hij trapte in een plas;
't Spattend slik had zijn boortjes bemorst schier.
En meteen zocht zijn blik
Naar een eikentak, dik
Genoeg om zijn lichaam te torsen
Daarna haalde hij een strop
Uit zijn zak hing zich op
En toen kon hij zich niet meer bemorsen.*

Waar kwam dat vandaan? Was het een gedachte? Een herinnering? Hoe kwam ik hierop? En er was ook nog een melodietje. Ik kon het niet thuisbrengen. Waarom schoot me dat nu te binnen en kon ik niet mijn ogen opendoen of roepen. Toch was het alsof ik mijn ogen opendeed, en lichtflitsen zag. Voor het eerst hoorde ik een stem die ik kon verstaan. Een mannenstem. Ik kon het verstaan, maar ik kon het niet thuisbrengen. Er was iets wat niet klopte.

'Iek ben ervan overtuikt dat et keen coma is, mesjeu... Die ersen skens bewijzen dat ook... Et e.e.gee. is keenzins plat... Er ies reactiviteit...'

Iemand scheen met licht in mijn ogen, maar na het licht was het weer donkerder. Ik voelde ergens een speldenprik.

'Ziet u wel, er ies motiliteit...'

*Het werd stil in het woud
En wel tienmaal zo koud,
Want de wintertijd kwam, en in tussen
Hing maar steeds aan zijn tak,
Op zijn doode gemak,
Die mijnheer, tot verbazing der mussen.*

Weer dat deuntje. Een kilte omklemde mijn hart, een kilte die paste bij de dikke witgrijze mist. Kil, akelig, naargeestig. Vlak daarop werd het weer donker. Veel later dan ik eigenlijk gedacht had (waarom eigenlijk?) werd het weer lichter. Ik hoorde weer de stemmen, maar wat ze zeiden ontging me. Het ging ongetwijfeld over mij. Ik kon me niet aan de indruk onttrekken dat het belangrijk was wat ze vertelden. Het zou beter, veel beter, zijn als ik begreep wat ze zeiden, vooral van de meest zware stem.

Het gordijn van grijze dampen verloor langzamerhand zijn grijstinten, de kilte was ook verdwenen, het had plaats gemaakt voor hitte. Het was echt warm geworden, bijna heet. Ik voelde zweetdruppeltjes op mijn bovenlip, op mijn voorhoofd en onder mijn oksels. Een gewaarwording die ik niet kende. Maar de melktint werd intenser. Het was alsof ik werd meegesleurd naar een waterval. Ik hoorde het geraas al van vallend water. Ik wilde tegenspartelen, maar de stroom was te sterk. Ik werd onverbiddelijk meegesleurd naar de afgrond... hup over de rand... in een vrije val. Overal om me heen zag ik waterdruppels uit elkaar spatten in duizenden kleine nevel druppeltjes die zich vermengden met de mist in mijn hoofd. Aan de val leek geen einde te komen. Ik zweefde in de mist, het was een vreemde gewaarwording. Ik zweefde een ruimte binnen die vrij was van mist. Het was alsof ik niet uit mijn lichaam was getreden, maar juist er in, in mijn hersenen om precies te zijn.

Het was een wirwar, een haast ondoordringbaar woud van groene takken, kriskras door elkaar allemaal met elkaar verbonden. Op sommige plaatsen waren zo met elkaar vergroeid dat er een soort plateau was ontstaan. Ik stond op een brede tak en ik voelde er iets doorheen gaan, een stroom, een trilling. Het ging gepaard met lichtflitsen, die zich met de trilling door de tak heen bewogen. Het was een spervuur. Van overal kwam het vandaan. Tussen de takken door hingen vreemdsoortige peren. Ze leken te zweven en voor zover ik kon nagaan hingen ze niet aan andere takken. Maar zeker was ik er niet van, want de stelen waren erg lang. Eerst dacht ik dat de peren de takken raakten, maar toen ik dichterbij kwam zag ik dat dat geenszins het geval was. Er was toch zeker een afstand van een meter of vijf tussen de peer en de tak. Het leek alsof er interactie was tussen de peer en de tak. Alsof er een spel tussen de peer en de tak werd gespeeld wat resulteerde in een angstaanjagende onweerswolk die boven een evenzeer angstaanjagend landschap hing. De synaptische kloof was de lucht tussen de onweersbui en de tak. De peer was enorm in omvang, veel groter dan de perzik uit het sprookje. Op verschillende plaatsen kwamen er bliksemflitsen uit de peer, dwars door de donkere wolken en die bliksemflitsen sloegen in de tak. Vlak onder de peer leek het op dreigende donkere wolken die kolkten aan de 'hemel'. Je zag de elektrische stroomstoten bewegen door de aders van licht. Dan was er de inslag in de tak. Het vreemde gevoel be kroop me dat dit de oorsprong was van mijn gedachten, dromen, wensen en ideeën. Floep, en ineens was ik weer terug in de mist en tussen het geluid om me heen.

Ik hoorde mensen om me heen praten, ik wilde schreeuwen om ze te laten weten dat ik er was. Het constante geknetter leek luider dat ooit, het was alsof ik elk moment kon worden verscheurd door een rad met puntige tanden. Ik was in

een strafkolonie! Ergens in Rusland of zo. Ik voelde een gewicht op mijn hoofd alsof ze mij een ijzeren masker hadden opgezet. Was ik dan een monster? Nog erger dan Hannibal Lector? Het leek alsof ik blauwe lichtjes zag.

'Die doorsnee van die pupillen ies asymmetrisch.'

Ik had steeds meer flarden van gedachten, ik was kennelijk bezig wakker te worden maar ik kon me niet bewegen. Waarom kan ik me niet bewegen? O help, ik ben vast verlamd. Als ik nu maar wakker kon blijven. Heb ik weer geslapen? Uren, dagen, eeuwen?

De mist was teruggekeerd, de stemmen in de mist, de stemmen boven de mist. *Pater noster, qui es in caelis*. Welke taal was dat? Het leek alsof ik in een zee zwom, ik voelde dat ik dichtbij het strand was maar het lukte me niet die te bereiken. Niemand zag me en het getij voerde me weer weg.

De stemmen waren er weer maar het duurde even voordat ik het doorhad wat ze zeiden. Ik sloeg er in eerste instantie geen acht op omdat ik teveel bezig was het strand te bereiken. Ik hoorde eigenlijk ook maar flarden van het gesprek, alleen enkele woorden. Of was het zelfs dat niet? Kon ik me alleen maar bepaalde woorden herinneren uit de gespreken die ik tot nu toe gehoord had. Ik probeerde weer aandachtig te luisteren, bij de les te blijven, maar plots drong het tot me door dat de stemmen alweer gestopt waren. Hoe lang al? In mijn hoofd bleven woorden door resoneren. Nee. Nooit. Niet. Absoluut. Onder geen beding. De kilte rond mijn hart nam weer toe. Zeg alsjeblieft iets tegen me, raak me alsjeblieft aan. Ik voelde een hand op mijn voorhoofd. Wat een opluchting. Een andere stem: 'Meneer, er zijn verhalen van patiënten die opeens ontwaken en op eigen kracht opstappen.'

Iemand viel me lastig met een knipperlicht, met het trillen van een stemvork, er werd iets onder mijn neus gehouden. Wat stonk dat. Het deed me kokhalzen.

Weer andere stemmen, maar deze kwamen van binnenuit: *De hemel is van verbrande turf. Mist boven de rivier, mist op de rivier, mist die bijt in de handen van mijn liefste. De mist voert haar weg, weg van mij. Er was geur en smaak van een nat bos en vochtig gras, naar afgewaaide boomtakken die schimmelen, naar najaarsregen. Scherp en licht onaangenaam. Mensen lopen langs me heen zonder me te zien vanwege de laaghangende lucht van mist terwijl ze zelf ook in mist gehuld zijn.*

Weer een licht, minder sterk. Hoe lang had ik deze keer geslapen? Toen een opklaring. Het leek alsof ik dreef in een glas met water en anijs...

De stemmen waren er weer. Ik herkende ze niet maar ik kon ze nu wel goed verstaan en met enige moeite kon ik het gesprek ook volgen. Het was een koetjes en kalfjes gesprek, over het weer en verkeer en wat er op de tv was

geweest. Ik probeerde uit alle macht te zien, te bewegen en te praten zodat ze zouden opmerken dat ik echt wakker aan het worden was. Ik wilde zo graag bij het gesprek betrokken raken, want het was zo bekend en zo vertrouwd. Maar toen kreeg het gesprek een andere wending. Het werd wat moeilijker voor me om te volgen. De stemmen zwegen. Er was heel even een ander geluid dat ik nog niet eerder had gehoord. Het klonk hard en resoluut. Toen voelde ik een tocht langs mijn arm. Er liep iemand langs mijn bed. Tocht aan mijn andere arm. Weer een ander geluid dat ik niet eerder had gehoord. Ik was echt bezig wakker te worden. Als nu de mist nog maar eens zou optrekken. Wat ruwe geluiden en plots besepte ik het. Er was een deur dicht gegaan en er werd een stoel aan het bed geschoven. Hadden ze door dat ik aan het bijkomen was? Mijn hart maakte van blijdschap een sprongetje. Hieperdepiep hoera! Weer die ene zware stem. Aanvankelijk dacht ik dat hij tegen mij sprak maar na enige minuten besepte ik dat hij met iemand anders in gesprek was. Dat kon ik eerst niet plaatsen. Had ik gemist dat er weer iemand anders was binnengekomen? Dat had natuurlijk best gekund. Maar om de een of de andere reden was ik er zeker van dat we alleen in de kamer waren.

'Ach...ik weet het niet. Ik weet niet of ze ooit weer wakker wordt.... Ja... Ik weet het... Maar ze ligt er zo onschuldig en hulpeloos bij... Misschien wel... Ik weet het gewoon niet meer... Misschien is het zo ook goed... Nee, de arts wil er niet de stekker uithalen... Misschien jammer... Ja.... Maar als het zo blijft kan het toch ook geen kwaad? Hoe langer dat dit duurt hoe groter de kans is dat ze haar geheugen niet terug krijgt... Zeg tegen haar..., 'maar de rest kon ik niet meer verstaan.

Paniek sloeg toe. Mijn hart sloeg een paar keer over. Als de mist nu maar niet optrok. Hij mocht dichterbij worden, me meer pijn doen zodat ik die andere pijn niet meer zou voelen, en waar was dat lawaai? Harder moest het klinken. Alleen nog maar lawaai. Nu vocht ik om maar niet wakker te worden. Gelukkig werd het weer donkerder. Ik hoopte dat ik in slaap zou vallen en nooit meer wakker zou worden. Maar misschien had ik het niet goed gehoord, was er totaal iets anders gezegd of bedoeld. Nee, nee, nee, ik moest juist wakker worden. Maar die stekker had vast iets met mij te maken en dat verontrustte me. Ik kreeg het idee dat daar mijn leven van afhing. Maar wat kon een stekker doen?

Duisternis, aardedonker, had ik weer geslapen? Ik was door en door nat van het zweet en ik voelde een kramp rond mijn hart. De stekker maakte het verschil tussen leven en dood. Maar dood wilde ik toch liever nog maar niet zijn.

Hij stond voor me, ook al zag ik alleen nog maar een schim. Ik had een warrig gevoel in mijn hoofd, alsof ik wakker geworden was na te veel gedronken te hebben. Wat was dat ook alweer voordat ik slaap viel? Het kostte moeite het te

herinneren. Maar toen ik die stem weer hoorde was het meteen duidelijk. Ik probeerde zo helder mogelijk na te denken. Wat ik moest doen was er voor te zorgen dat ze dachten dat ik nog sliep, of in coma lag, of... wat dan ook. Ondertussen moest ik heel goed luisteren en trachten uit te vinden wat er aan de hand was en of het wel over mij ging (misschien had hij het wel over iemand anders, en tegen wie sprak hij eigenlijk?). Wie was de 'ze' eigenlijk over wie hij het had? En wie was hij en die anderen stem eigenlijk? En ik? Wie was ik? Wat was er gebeurd dat ik in deze toestand was beland? Bij vlagen voelde ik dat ik dat juist liever niet wilde weten. Ik probeerde me zo goed mogelijk te concentreren en het verschil tussen al die stemmen te onderscheiden. Je had hij's (mannen) en zij's (vrouwen). Die had je jong en oud. Jong waren het jongens en meisjes. Ja, zo was het. O, ja en je had ook nog bejaarden. Ik was dus een zij blijkbaar. Niet dat ik me dat kon herinneren en mijn lichaam vertelde me ook niets. Hij's en zij's gingen samen en kregen kinderen. Was hij dan mijn hij? Had ik kinderen? De zachte meisjesstem misschien, waar ik zo rustig van werd? Of was dat geen meisje? Want wanneer werd een meisje een zij en een jongen een hij?

Waar ik in ieder geval voor moest zorgen was dat ik pas als het donker was probeerde te bewegen of wat te zeggen. Ik dacht dat me dat wel gemakkelijk af zou gaan, maar het viel helemaal niet mee, want beetje bij beetje kwam het gevoel in mijn lichaam weer terug, werd de mist wat minder en leek het wel of het steeds langer licht was. Waarschijnlijk kwam dat laatste omdat ik minder lang sliep. Het werd me al snel duidelijk dat ik het niet lang ging volhouden om als een kasplantje te blijven liggen, vooral omdat mijn lichaam daarin niet wenste mee te werken. Op een bepaalde moment schrok ik, gelukkig was het toen donker, van een heel nieuwe geluid. Het was een geluid vlak bij mij! Ik schrok nog harder toen ik me realiseerde dat het een geluid was wat ik zelf had geproduceerd. Zonder het te beseffen had ik iets groepen.

'Niet in paniek raken, meid', zei ik tot mezelf. Wat had die zware stem ook alweer gezegd?

'... Haar geheugen niet terugkrijgt...' Ik werd helemaal blij, want dat was de oplossing. Dat ik daar niet meteen aan had gedacht. Ik kon me ook echt niets meer herinneren! Dus was er niets aan de hand. Het werd weer donker en weer licht. De man stond weer voor me. Ik zag hem, maar wazig. Hij had iets wits aan. Ik geloof dat ik met moeite iets gemompeld heb, alsof ik op dat moment voor het eerst begon te praten.

*En de winter vloog heen,
Want de lente verscheen,
om opnieuw voor de zomer te wijken,
toen dan zwierf - 't was erg warm,
een paar arm in arm
door het woud, maar wat stond dat te kijken.*

'Er hoort ook een melodietje bij, maar ik krijg het op de een of de andere manier niet passend.' Ik zag de man begripvol glimlachen. 'Iel mooi, maar doet u nu eens koet uw oken open en probier eens om u een te kijken. Bekrijpt u waar we zijn?' Nu zag ik hem beter, hij droeg een doktersjas, een - hoe zeg je dat ook al weer- een witte doktersjas. Het was een kleine man, niet veel groter dan een meter zestig of zoiets. Hij had zwart kort haar, grote zwarte wenkbrauwen en donkere vurige ogen. Zijn gezicht was smal. Hij had een Ruud Lubbers kin met zo'n zwarte stoppeltjes baard. Ik liet mijn blik rondgaan en het lukte me ook mijn hoofd te bewegen. De kamer was sober ingericht en schoon, een paar lichtgekleurde houten meubeltjes. Ik lag ik een bed, met een buisje in mijn arm. Door het raam, tussen de neergelaten luxaflex door, kwam een dunne streep zonlicht. Ik probeerde het weer in de melodie te passen.

*Want terwijl het zo zacht
Koozend voort liep en dacht:
Hier onder deze eik is het goed vrijen
kwam een laars van de man
die daar boven hing van
Zijn reeds lang verteerde linkerbeen glijen.*

'Mare ...euh... ware bent u nu', sprak hij geduldig. 'Vertelt u mei dat eens.'

'Ik ben in een ziekenhuis en u... u bent een dokter. Ben ik onwel geworden?'

'Ja, u bent unwel geworden, iek lek et u straks wel uit. Mare nu bent u weer tot bewustzijn gekomen. Flink zein. Iek ben dokter Bernaer. Iek moet u een paar vraken stellen. Oeveel vinkers steek iek op?'

'Dat is een hand en dat zijn vingers. Een, twee, drie, vier. Het zijn er vier. Zijn het er vier?'

'Zeker. En oeveel ies vier maal zes?'

'Vierentwintig natuurlijk.'

'Koed zo. Weet u ook wie Albert Einstein was?'

'Natuurlijk. Einstein kwam met de algemene en de speciale relativiteitstheorie.' Gedachten dreunden in mijn hoofd maar ze kwamen bijna vanzelf. Ze floepten er zomaar uit. *Einstein concludeerde in zijn relativiteitstheorie dat ruimte en tijd niet langer als twee afzonderlijke dingen gezien kunnen worden, maar dat ze beschouwd moeten worden als EEN verenigd ding. De grondlegger van de kwantumfysica is Max Planck. In 1900 bestudeerde hij spectraallijnen, de kleuren die voorkomen in de hitte die uitgestraald wordt door een zwart lichaam.*

'Mijn complimenten. U heeft koed opkelet bij de natuurkunde les. Elaas is natuurkunde niet zo mein ding. Iek meen dat iek slekts een 6 min ad voor natuurkunde op het lyceum. U keeuen lijkt in prima conditie te zein. Vertelt u mij nok eens, oe is uw naam?'

Daar aarzelde ik, en het was niet eens gespeeld. De vragen gingen zo snel en de antwoorden kwamen zonder dat ik er erg in had. Maar gelukkig wist ik mijn naam niet. Gelukkig, maar wel raar, want het lag op het puntje van mijn tong. Toch vond ik dat ik een antwoord moest geven, ik weet niet waarom. Dat voelde gewoon zo.

'Ik heet Sofie Franken.'

'Zo eet u niet.'

Natuurlijk was Sofie Franken iemand anders. Ik probeerde het met de dokter op een akkoordje te gooien.

'Noem mij maar... Anna...'

'Nee, u eet ook niet Anna. Probeert u et nok eens.'

Slim hoor, maar daar trapte ik natuurlijk niet in. Maar toch was ik ook verontrust. Een woord. Alsof je tegen een muur aan loopt. Meteen schoten er allerlei namen door mijn hoofd. Karin, Pauline, Susan, Victoria, Marion. Ik kon nog wel even door gaan. Zeggen wie ik was daarentegen was alsof ik me omdraaide en tegen een muur stuitte. Nee, geen muur. Ik probeerde het uit te leggen. 'Ik voel niets stevigs, het is alsof ik in de mist loop. Mist in mij.'

'Oe zo de mist in mei?' vroeg hij.

'De mist is vlijmscherp, scherper dan het mes van de slager en het snijdt je hersenen aan dunne reepjes, klaar om in de koekenpan gebakken te worden. Hoe is de mist in werkelijkheid?'

'U moet mij niet in verlegenheid brengen, ik ben maar een dokter. Nederlands is niet mein moedertaal, iek kom oorspronkelijk uit Paris. Iek zal u elpen, uw naam ies... Wilma Regt. En overikens ies et keen mei, iek kan u de mist niet laten zien. Vandaak ies et 15 aukustus.' Hij schreef mijn naam op een stuk papier: Wilma Regt.

'Mei is de wreedste maand.'

'U bent niet erk duidelijk. Iek denk dat et een citaat is. U ad ook kunnen zekken dat et vandaak diensdak is, of dat et kister de keboortedak van uw moeder was. Weet u ien welk jaar we leven?'

'In ieder geval na de ontdekking van Amerika...'

'Erinnert u zik keen jaartal, een willekeurik jaartal uit de tijd voor uw ontwaken?'

'Een willekeurik jaartal? Negentienhonderdvijfenveertig, einde van de tweede wereldoorlog. Nog specifieker zo u wilt, 22 november 1963, de moord op John F. Kennedy. Of deze: 4 oktober 1992, de dag van de El Al ramp in Amsterdam.' Hij stak zijn handen bezwerend op en schudde zijn hoofd.

'Zo komen wie niet verder. Nee vandaak ies et 15 augustus 1998. U bent, meen ik, geboren op 22 mei 1959, dus u bent 40 jaar.'

'39 jaar en drie maanden, bijna drie maanden.'

'Uwe rekenkunst laat niets te wensen over. Kijk, er ies u, oe zal iek et zekken, iets overkomen. U ebt et overleefd, kefelicitieerd. Maar klaarblijkelijk ies er iets nok niet in orde. In kerinke mate eeft u keeukenverlies. Maakt u zik niet onkerust. Soms duurt et niet zo lang. Zou u alstublieft nok een paar vraken willen beantwoorden. Bent u ketrouwd?'

'Zegt u het maar.'

'Ja, u bent ketrouwd met een eele liefdevolle man, die dak en nakt aan uw zijde is kebleven, pas kisteravond eb iek hem kelast oem naar uis te kaan, anders was ei volkomen inkestort. Ei eet Ruben. Nu u ontwaakt bent kan iek hem bellen, maar iek zal em moeten voorbereiden, en eerst moeten we nok een paar onderzoeken doen.'

Dat ging toch niet helemaal zoals ik wilde. Hem bellen? Maar dan zou hij langskomen en dat wilde ik niet. Wat had de dokter gezegd? U hebt een liefdevolle man, die dag en nacht aan uw zijde is gebleven. Er was een stemmetje in me die me zei dat het niet klopte. Nu kan ik dat natuurlijk van z'n lang zal ze levensdagen met niets staven, maar op de een of de andere manier ging het er gewoon niet in. Dat kwam misschien ook wel, bedacht ik me, omdat ik me niet voor kon stellen dat er überhaupt iemand aan mijn bed had gezeten. Hoe lang had ik eigenlijk in coma gelegen, en waarom? Dat had hij niet verteld. Voor mijn gevoel was dat weken, maanden, kon je zolang dag en nacht waken? Het was ook een beetje de manier waarop hij het zei. Het kwam zo uit een slechte romantische film, met dit verschil, een man waakte bij een vrouw in plaats van anders om. Het klopte gewoon niet. Maar ik had toch nog wel wat geluk, want de rest van de test was zo vermoeiend dat ik in slaap ben gevallen toen dokter Bernhard, want zo schreef hij zijn naam, mijn o zo bezorgde en liefvallige man belde.

Toen ik later weer wakker werd, zat hij naast mijn bed en hij hield mijn hand vast. Had hij dat de keren daarvoor ook gedaan? Waarschijnlijk wel, met de dokter in mijn nabijheid. Ik keek hem bevreemd en verwonderd aan. Niet dat ik een idee wat ik naast mijn bed zou verwachten, maar zeker niet dit. Er zat echt een magnifieke vent naast mijn bed. Zo mochten er meer dan twaalf in een dozijn zijn. Hij was knap, droeg een smetteloos schoon wit overhemd. Zijn haar was stijlvol geknipt en zat perfect in model. Met zijn rozige, glad geschoren wangen en zijn prachtige zwarte haar was hij een godsgeschenk voor elke vrouw. Hij lachte lief en innemend tegen me. Met zo'n man verlangde je niet naar George Clooney. Zijn hemelsblauwe ogen keken me zo liefdevol aan dat ik ter plekke smolt. Ik voelde me beschaamd, want hoe had ik zo slecht over hem kunnen denken. Waar kwam dat vandaan?

'Lieve schat, wat ben ik blij dat je er weer bent,' en hij kneep heel zachtjes in mijn hand. Ja, dit was ook de stem die een gesprek had met iemand. Iemand die niets terug zei. Ik glimlachte terug, of iets wat er voor doorging misschien want geschrokken liet hij mijn hand een beetje los. 'Ik heb je toch geen pijn gedaan, hoop ik. Maar ik heb je zo gemist. Ik niet alleen, wij allemaal.' Ik had geen idee wie *wij* waren, maar ik durfde het niet te vragen. Het enige wat ik wist uit te brengen was: 'sorry.'

Hij wist natuurlijk niet waarom ik sorry zei en daar was ik blij om.

'Ben je gek', zei hij, 'de dokter, wij allemaal, gaan ons uiterste best doen om je er weer helemaal boven op te krijgen, wat het ook kost.' Ik moest het allemaal wel verkeerd begrepen hebben, of ik had het toch gedroomd, of... wist ik veel. Maar dit voelde zo heerlijk en goed aan. Het was eigenlijk ook voor het eerst dat er bijna geen mist was, en de pijn was zo wat helemaal weg en ik rook niet meer de geur van een nat en rottend bos. Ik zocht naar woorden maar ik wist niet wat te zeggen. Op dat moment wist ik het zeker, dit moest wel de hemel zijn. Hij begon wat te neuriën, eerst heel zachtjes, maar na enkele ogenblikken met wat meer zekerheid. Ik herkende de melodie, maar toch was het alsof ik het voor het eerst hoorde. Het maakte iets in me los wat een mix was van verlangen, hunkering, blijdschap en melancholie. Tranen kwamen los en verjoegen de laatste restjes mist. Ik was op dat moment intens gelukkig en ik voelde me zo veilig en geborgen. Ik probeerde dat schuldige gevoel zo ver mogelijk weg te stoppen. Hij zag mijn tranen en richtte zich op, boog zich over me heen en streelde teder mijn haren en wangen. Hij boog zich naar mijn gezicht toe en kuste heel zacht mijn voorhoofd en mijn wang en hij fluisterde lieve en tedere woordjes. De tranen bleven maar komen en ik voelde dat hij me kuste om ze juist op te laten drogen. Hij mompelde ook iets van een verontschuldiging. Ik kon niet onder woorden brengen of ik huilde van

geluk, of dat ik huilde om iets anders. De tranen kwamen gewoon. Toen ik woorden had gevonden om iets te zeggen, ging de deur van de kamer open en kwam de dokter samen met een verpleegster de kamer binnen. Hij ging meteen weer zitten.

'Iek denk wat de we oenze patiënt maar wier eens even moeten laten rusten. We moeten nok erk voorziktik met haar zijn en ze heeft nok heel wat werk voor de boeg.' Ik begreep niet waar hij het over had. Dit was alles wat ik wilde. Vijf minuten later was ik alleen met de dokter.

'Weet u,' zei hij, 'op ziek lijkt er niets mis met uw keeuken. U kunt ele verhalen vertellen over kwantummekanica, u citeert Piet Paaltjens, dat eb iek opgezocht, en dat zijn niet veel mensen die dat kunnen, u kunt koed rekenen, u bent politiek koed op de hoogte, alleen... u erinnert ziek niet wie u bent, wat er met u gebeurd is en u erkent de mensen om u heen niet.'

'Is dat erg?'

'Eerlijk kezekd ies et niet zo fraai. Mare u bent niet de eerste die iets derkelijks overkomt, wie komen er wel uit.'

Hij vroeg me mijn rechterhand op te heffen, en mijn neus aan te raken. Ik wist heel goed wat mijn rechterhand was, en wat mijn neus was. In de roos. Maar het was een geheel nieuwe gewaarwording. Je neus aanraken is zoiets als een oog hebben op de punt van je wijsvinger en naar je gezicht kijken. Ik heb een neus. Dokter Bernhard sloeg me op mijn knie met een soort hamertje, en vervolgens hier en daar op mijn been en op mijn voeten. Dokters controleren je reflexen. Klaarblijkelijk waren mijn reflexen in orde. Uiteindelijk voelde ik me uitgeput, en ik ben, geloof ik, weer in slaap gevallen.

Later (of de volgende dag?), toen dokter Bernhard weer terug kwam, was ik bezig de kamer te onderzoeken. Ik liet mijn vingers over het metaal van het voeteneind glijden en streelde de lakens. Dat voelde licht, glad en prettig aan. De deken vond ik minder aangenaam. Het kriebelde aan mijn vingers en armen. Ik draaide me om en sloeg met mij hand op het kussen, ik had er plezier in dat hij diep in het kussen verdween. Ik sloeg en ik stompte dat het een lieve lust was, ik vermaakte me uitstekend en lachte er hoorbaar bij. De verpleegster die bij hem was vroeg me of ik van het bed op kon staan. Met haar hulp lukte het, al voelde ik me wel duizelig. Ik voelde mijn voeten op de grond drukken, mijn hoofd omhoog.

'Nu doorzetten, probeer naar de badkamer te gaan en uw tanden te poetsen,' zei ze. Het lukte, al had ik zo nu en dan wel wat ondersteuning nodig. In de badkamer zag ik mezelf in de spiegel. Dat moest ik zijn, immers spiegels weerspiegelen wat zich tegenover hen bevindt. Een wit ingevallen gezicht tussen gitzwarte haren die slordig tot over mijn schouders hingen en enorme kringen rond

mijn ogen. Ik wist niet wie ik was maar ik ontdekte wel dat ik een monster was. Ik zou mezelf 's avonds niet graag tegenkomen op een verlaten weg. Er waren een aantal voorwerpen die ik meende te herkennen. Er was een tube tandpasta en een tandenborstel, beredeneerde ik. Ik heb er wel even over na staan denken want tanden poetsen, hoe doe je dat ook al weer? Ik bekeek beide voorwerpen lang en aandachtig, nam ze beide in mijn handen en onderzocht ze grondig. Ik weet niet hoe lang het heeft geduurd maar uiteindelijk was ik er uit. Het was eigenlijk heel simpel, net als lopen, daarbij zet je de ene voet gewoon voor de andere. Je moet beginnen met de tandpasta en in de tube knijpen. Ik vond het heel leuk om in die tube te knijpen maar je moest wel opletten anders kwam er veel te veel pasta uit de tube en zat alles onder.

De pasta had een verfrissende smaak. Dat is dus smaak, realiseerde ik me, iets wat je tong streelt, maar ook je gehemelte. Ik nam een beslissing. Ik poetste mijn tanden snel en zonder er bij na te denken, eerst boven, van links naar rechts en daarna onder. Ik vond het grappig het borstelhaar tussen de tanden door te horen gaan en ik vond het helemaal geweldig om de borstel over mijn tong te bewegen. Ik liet water uit de kraan in een glas lopen en liet het door mijn mond gaan, afwisselend mijn wang bollend en mijn lippen tuitend. Ik hoorde het water in mijn mond klotsen. Een apart en grappig geluid. Nog grappiger klonk het toen ik mijn hoofd achterover hield en gorgelde. Een paar druppels water spetterde uit mijn mond en maakte mijn kin nat. Daarna, sfroess... waterval. Ik tufte al het water met een harde straal in de wastafel. Naast de wastafel hing nog iets aan de muur. Een washandje en een handdoek. Spierwit en ze roken naar zeep. Ik pakte het washandje, stopte mijn hand erin en liet de kraan lopen. Ik drukte op het apparaatje met de uitstekende dop. Ja, er kwam zeep uit, goed geraden. Ik zeepte mijn gezicht in. Wat een sensatie! De zachte haartjes van het washandje streelden zacht de huid van mijn gezicht. Het water voelde heerlijk koud aan en de zeep was zo zacht en diende een beetje als glijmiddel. Mijn hele gezicht rook naar... vanille. Ik spoelde het washandje uit en liet mijn handen vol water lopen. Het water sijpelde door mijn vingers. Ik deed het nog eens en bracht snel mijn gezicht in mijn handen. Plets, mijn gezicht voor heel even in het water. Het voelde zo machtig mooi. Ik keek weer in de spiegel, droogde mijn gezicht met de handdoek die aan de andere kant van de wastafel hing. Ik tuitte mijn lippen, blies er door zodat mijn lippen trilden, maakte een hoog geluid en bewoog met mijn wijsvinger snel over mijn lippen. Wat een grappig en gek geluid, en wat een aangenaam prikkelend gevoel in je het gezicht. Leuk, wat je allemaal met je lippen kunt doen. Ze zijn heel flexibel. Wat een uitvinding van God.

Ik draaide me om, dokter Bernhard stond naar me te kijken met een amusant lachje om zijn lippen. Ik vroeg hem of ik het goed had gedaan.

'Uitstekend', zei hij. 'Kaat u nu maar weer likken, de zuster elpt u weer terug naar het bed oor. Zekt u nu eens; wat eeft u zojuist kedaan?'

'Ik heb mijn tanden gepoetst omdat u me dat had gevraagd. Daarna heb ik mijn gezicht gewassen met water en zeep en met mijn lippen gespeeld.'

'Wat deed u daarvoor? Voor u naar de badkamer kin?'

'Daarvoor was ik met mijn kussen aan het spelen.'

'Prima, et kortetermijn keeuken werkt nok prima.'

'Ja, ik vond het heerlijk om mijn tanden te poetsen en mijn gezicht te wassen, maar ik kan me niet herinneren dat ik dat ooit eerder heb gedaan.

'Dat komt wier wel,' zei hij geruststellend. 'Met veel keduld. Iek zal u iets te drinken laten brenken. Koffie bijvoorbeeld. Oudt u van Koffie?'

'Geen idee.'

'We hebben verschillende soorten, espresso, cappuccino, koffie verkeerd of kewone koffie.' Ik had echt geen idee.

'Doet u mij dat eerste maar.' De verpleegster hielp me rechtop zitten, tegen de kussens geleund, en zette een speciaal dienblad op mijn bed. Ze kwam met een heel klein kopje aan. Er zat amper een slok in. 'Melk en suiker?' vroeg ze. Ik schudde op goed geluk van nee. 'Voorzichtig, proef eerst maar een beetje, het is best sterk.' Wat is sterk? Ik snuffelde aan het kopje en rook het aroma van vers gezette koffie. Ik wilde de smaak meteen proeven, pakte het kopje op en nam een slok. Afschuwelijk. Mijn mond ontplofte. Dus dat bedoelen ze met sterke koffie. Wat een klap in je gezicht. Ik zag hoe de verpleegster zuchtend toekeek. Zal ik er een klontje suiker in doen en wat melk?' Ze had het nog zo gezegd. Voorzichtig! Met een beetje suiker en melk smaakte het beter. Ik kon de smaak niet thuis brengen, net als bij het liedje, maar het smaakte wel bekend. De koffie gaf me een vredig, ontspannen gevoel, en ik viel in slaap. De dagen daarop verliepen ongeveer hetzelfde. Ik leerde weer wat voedsel doet in je mond en de sensatie die het geeft als je het doorslikt. Ik moest wel elke keer uitleg krijgen wat het was, want ik had geen idee wat bijvoorbeeld het verschil was tussen bloemkool (wat ik helemaal niet op een bloem vind lijken) en rodekool (die naam is trouwens ook verkeerd wat ik vind het meer paars). Vlees en vis vond ik echt heel erg lekker, ook zonder groente en aardappelen. Dat gold ook voor de groente, maar aardappelen niet. Jakkas, ik nam er ook altijd maar een klein beetje van. Rijst vond ik wel erg lekker en pasta ging wel. Ik leerde ook alleen lopen, mezelf aankleden en uitkleden en douchen. Dat was echt helemaal goddelijk. Ik leerde ook weer mijn lichaam kennen

en accepteren. Ik was helemaal geen monster. Ik zag ook wel dat de kringen minder werden en blijkbaar was er spul uitgevonden, wat men make-up noemde, en waarbij de kringen helemaal verdwenen. Trouwens, zo leerde ik, kon je met make-up ook jezelf in een vreselijk monster veranderen. Ik begreep van de dokter, mijn man natuurlijk, maar ook van de verpleegsters dat ik een knappe verschijning was. Dat probeerde ik in de spiegel terug te vinden (toen ik me had laten opmaken, ik was daar zelf nog helemaal niet bedreven in en vond het resultaat dan vreselijk). Wat ik zag was gitzwart haar, dat matglanzend langs mijn wangen viel over mijn schouders en een kwart van mijn rug bedekte. Het was heel krullerig, net een waterval. Mijn lippen waren door de lippenstift vuurrood (dat vond ik wel mooi) en met mijn lippen iets geopend zag ik mijn tanden. Die waren gewoon wit. Tanden. Iedereen vond mijn neus zo mooi en ook mijn jukbenen. Leuk. Waar mijn neus zat wist ik wel, maar mijn jukbenen? Ik durfde het niet te vragen.

Wat ik zeker wel mooi vond aan mezelf waren mijn ogen. Mijn groene ogen. Ik keek vaak en lang in de spiegel in een poging mezelf te doorgronden, te speuren naar iets van een herinnering. Een detail aan mijn lichaam dat ik herkende. Ik bekeek mijn hele lichaam naakt voor de spiegel en verkende het niet alleen met mijn ogen maar ook met mijn handen. Ik ging met mijn vingers door mijn haar, friemelde aan mijn oren, tikte op mijn neus. Was dat nou een klein wipneusje? Ik streelde mijn wangen en liet mijn handen via de hals naar mijn borsten zakken. Vond hij die mooi? Zou dokter Bernhard ze mooi vinden, had iemand er aangezet toen ik nog in coma lag? Ik streelde de tepels zacht die meteen van vorm veranderde. Het was een heerlijk gevoel, maar ik was ook wel verbaasd. Waren het dan meer dan zachte roze knopjes? Mijn vingers geleiden naar beneden via mijn buik naar mijn benen helemaal tot aan mijn tenen en daarna weer terug. Heel even raakte mijn vingers het epicentrum aan en een rilling ging door me heen. Wat was dat? Ik wilde verder op verkenning, meer van dat heerlijke gevoel. Op hetzelfde moment zag ik de beweging achter me. Ruben stond in de deuropening te kijken. Hoe lang stond hij er al? Wat had hij gezien? Ik pakte snel de grote handdoek die over de wastafel hing en sloeg die om me heen. Ik voelde me ontzettend beschaamd.

'De dokter had me al voor deze reactie gewaarschuwd.' Hij zei het onbewogen alsof het hem niets deed dat hij me daar zo zag staan. Hij had er aan toe moeten voegen: Je voelt je ongemakkelijk omdat ik voor je gevoel een vreemde ben. Maar bij God, ik hoop dat ik je snel weer kan beminnen zoals ik dat ooit deed. Maar dat zei hij niet. Dat maakte hem een nog grotere vreemde voor me.

Ik draaide me om en liep snel, zonder hem aan te raken, de badkamer uit naar bed en sloeg de lakens over me heen. Ik voelde me schuldig, onzeker, bespied

maar toch ook vreemd opgewonden. Had hij die woorden maar niet uitgesproken. Pijn en mist kwamen weer opzetten. Ik wilde dat hij wegging, ik wilde alleen zijn en weer slapen, maar ik durfde het niet te zeggen. Dat kon ik toch niet maken? Een man die van me hield, die dag en nacht bij me gewaakt had en die ik nu keer op keer voor zijn hoofd stootte. Ik wilde hem niet nog meer pijn doen. Maar hoe kon ik uitleggen dat hij een totaal vreemde voor me was, dat ik niets voelde. Ja, ik voelde wel iets, maar dat wilde ik zelf niet weten, want het was heel erg om dat te voelen voor deze man. Gelukkig kwam dokter Bernhard binnen. Hij zag aan mijn gezicht dat ik rust nodig had. Hij tikte Ruben op de schouder en vroeg hem of hij even mee naar buiten ging om samen wat te bespreken. Woorden kwam weer als vanzelf op.

*Al mijn leven, van waar
Komt die laars, riep het paar
En wertuiglijk keek het naar boven
En daar zag het met schrik
Die meneer, eens zo dik
En nu tot een geraamte afgekloven
Op zijn grijnzende kop
Stond zijn hoed nog recht op
Maar de rand was eraf en al zijn linnen
Was gerafeld en grauw
Door een gat in zijn mouw
Blikten mieren, wurmen en spinnen.*

Uiteindelijk viel ik in slaap en droomde ik. Een droom die ik de andere ochtend (of was het nog dezelfde dag?) kon herinneren. Ik was wakker geworden door een geluid in de gang. Een geluid dat ik niet eerder had gehoord. Een geluid ook dat me beangstigde. Het was een verlamrende oerangst, die tot in mijn botten kroop. Het stond gelijk aan de ergste nachtmerrie die je maar kunt bedenken. Het was iets waarbij zelfs de engste horrorfilm verbleekte. Ik lag dan ook minuten verstijfd op mijn bed. Eerst durfde ik zelfs niet te rillen van angst, maar toen het geluid niet meer terugkwam na minuten roerloos te hebben gelegen begon ik over mijn hele lichaam te beven. Ik moest grote moeite doen om het onder controle te krijgen. Ik lag zo te zweten dat mijn nachthemd aan mijn lichaam plakte. Zo lag ik misschien wel een half uur en toen ik het beven onder controle had probeerde ik voorzichtig op te staan. Mijn oren gespitst op elk geluid dat vanuit de gang kwam. Het was muisstil en voetje voor voetje schuifelde ik naar de

deur van de kamer. Ik drukte zacht mijn voorhoofd tegen de deur en vroeg me vertwijfeld af of ik in de gang moest kijken, met alle gevolgen van dien, of dat ik terug naar bed moest strompelen. Mijn handen trilden toen ze de deurklink vastgrepen. Zo voorzichtig mogelijk opende ik de deur. Geluidloos ging die open. Gelukkig. Aarzelend stak in mijn hoofd buiten de deur en keek ik de gang in. Eerst rechts en daarna links. De gang werd spaarzaam verlicht, de lampen waren om en om aan. Toch kon je de hele gang goed doorkijken. Er heerste een serene rust. Er was niemand, alleen in de verte, vanuit de teamkamer van het verplegend personeel klonk wat vaag gelach, stemmen en geluiden die ik niet thuis kon brengen, waarschijnlijk keken ze naar de televisie.

'Hallo, is daar iemand?' Het klonk stom, maar het was eruit voor ik er erg in had. 'W... wie...wie maakte dat geluid?' Een oorverdovende stilte. Ik voelde me belachelijk. Het was wel een gevoel dat me bekend voor kwam. Een gevoel dat ik ook had toen ik nog een klein meisje was. Mijn hart sloeg even over, kwam mijn geheugen weer terug? Maar luttele seconden later was het weer weg. Ik keek nog eens in de gang maar die bleef verlaten en in rust. Ik sloot de deur weer voorzichtig en schuifelde naar bed. Vlak voor het bed besloot ik de gordijnen open te doen, zodat er meer licht van buitenaf de kamer kon binnen vallen. Dat leek me een veiliger gevoel. Ik schoof de gordijnen open en keek in de tuin van het ziekenhuis. Alles lag er vredig bij. Mijn blik verplaatste zich naar het hoofdgebouw dat zich schuin tegenover me bevond. Vanaf de begane grond naar boven telde ik de verdiepingen... acht, negen, tien, elf, twaalf... De Herman Brood afdeling schoot het door me heen. Ik schrok, niet van de gedachte, maar van een beweging op het dak. Ik keek nog eens naar de hoek van het gebouw. Ja, daar stond iemand. Ik wreef in mijn ogen om me er van te vergewissen dat ik het echt zag. Op het dak stond een vrouw in een nachthemd. Net zo een als ik aan had. Ik wist dat ik me moest omdraaien en op de alarmknop moest drukken. Het was overduidelijk wat ze van plan was te gaan doen. Ik voelde haar wilskracht om te springen, niets zou haar kunnen tegenhouden. Maar in plaats van in actie te komen bleef ik roerloos staan. Ik wilde mijn hoofd afwenden zodat ik haar niet zou zien vallen, maar ook dat kon ik niet. Ik sloot mijn ogen om er zo aan onttrokken te worden, maar langer dan tien seconden kon ik ze niet dicht houden. Ik moest kijken en op het moment dat ze mijn blik weer gevangen had sprong ze. Ik kon niets anders doen dan haar vallende gestalte met mijn ogen volgen. Het vreemde was dat ze me zo bekend voorkwam. Ik kende haar, ik kon het alleen even niet duiden. Maar toen ze te pletter viel tussen de struiken, of misschien een stoep of iets dergelijks, toen wist ik wel exact waarom ze gesprongen was. Niet dat ik het onder woorden kon brengen,

ik voelde het in mijn botten. Toen realiseerde ik me waar ik haar van kende. Ik was het die daar stond en naar beneden sprong.

Met die huiveringwekkende gedacht werd ik wakker. Ik stapte uit bed (de gordijnen waren open) en ik keek naar buiten waar het langzaam licht begon te worden. Alles lag er stil en rustig bij. Niets wees erop dat er vannacht iemand zelfmoord had gepleegd. Als dat het geval zou zijn geweest was het vast en zeker een drukte van jewelste. Ik geloofde niet dat het ziekenhuis zoiets in de doofpot kon en wilde stoppen. Misschien wel in de boeken van Robin Cook, maar niet in het echte leven. Toch voelde het zo echt dat ik er een hele dag door van slag was.

Halverwege de ochtend kwam dokter Bernhard samen met Ruben de kamer binnen. Hij vroeg me aan een tafeltje te gaan zitten en liet me daar een reeks gekleurde vierkantjes zien, heel veel vierkantjes. Hij hield me er een voor en vroeg welke kleur het was. Hoe moeilijk kon dat zijn? De eerste zes kleuren herkende ik zonder aarzelen: rood, geel, groen, blauw, bruin, roze. De problemen ontstonden bij de andere vierkantjes.

'Welke kleur is dit?'

'Groen,' zei ik, maar Ruben drong aan.

'Wat voor kleur groen? In welk opzicht verschilt deze van het andere vierkantje met de kleur groen.' Ik had er geen idee van. Ruben legde uit dat de ene grasgroen was en de andere pastelgroen. Daarna kreeg ik en pen en papier. Schrijf eens iets op, of teken desnoods iets.

'Wat dan?'

'Maakt niet uit, wat je zelf wil, het mag van alles zijn. Het eerste wat er in je opkomt.' Ik zat seconden lang naar het lege papier te staren. Wat moest ik doen? Waar moest ik beginnen? Wat zouden ze willen dat ik deed? Wat was de bedoeling? Hoi, schreef ik. Daarna niets meer.

'Schrijf eens iets over je eigen leven,' zei Ruben. Ik schreef: ik ben geboren en ik ga ooit een keer dood. Ze drongen aan iets meer te doen. Dus schreef ik, ze zeggen dat ik Wilma heet en ik ben een vrouw. Ik was een meisje, maar wanneer je meisje af bent en vrouw bent geworden is me een raadsel. Zou het met jongens en mannen hetzelfde zijn? Ruben en dokter Bernhard keken elkaar aan. 'Misschien moeten we het hier maar bij laten dokter,' zei Ruben. Ik vroeg me af of het verstandig was als ik ze zou vertellen over mijn nachtmerrie en de indruk die het op me gemaakt had. Op een stil moment wilde ik er ook over beginnen, maar op het allerlaatste moment slikte ik mijn woorden toch in. Ik dacht dat het misschien beter was daar nog even mee te wachten. Gelukkig hadden ze niet in de gaten dat ik überhaupt iets wilde zeggen, zodat ik niet ineens om woorden verlegen zat. Dat

sterkte me in het idee om het nog even voor me te houden, of misschien nog wel veel langer. Hoe was dat spreekwoord ook alweer? Horen, zien en zwijgen.

De volgende dag mocht ik mijn koffer pakken en ging ik met Ruben mee naar huis. De boodschap dat ik naar huis mocht kwam eigenlijk best wel uit de lucht vallen. Gelukkig maar want daardoor kreeg ik niet veel de tijd om er over na te denken of erg zenuwachtig te zijn. Onderweg in de auto ratelde Ruben aan een stuk door. Eerst over de auto, of ik die herkende, per slot van rekening had ik alles op alles gezet dat hij voor de BMW zou kiezen in plaats van de Audi, en dan de kleur. Het was een rode cabriolet. Een mooie auto en ik vond de kleur ook heel erg mooi. Ik kon me wel voorstellen dat ik deze auto zou nemen, maar ik herkende hem niet. Ik herkende ook niets van de omgeving waarin we reden. Ruben wees van alles aan: waar we gewandeld hadden, waar we boodschappen deden, daar stond ons eerste huis, weet je nog? Nee. Ik voelde me een beetje bezwaard. Hij toeterde naar mensen die op de straat liepen en ze zwaaide terug en iedereen riep: hee, Wilma, leuk je weer te zien, gaat het beter, we komen snel langs hoor om bij te praten. Maar ook die mensen zeiden me niets, het waren totaal onbekenden voor mij. Na enige tijd kreeg Ruben door dat ik er steeds verder onderuitgezakt en verslagen bij zat.

'Sorry lieverd', zei hij, 'dat was niet echt slim van me, maar ik wil zo graag dat je alles weer kunt herinneren, dat we ons leven weer verder kunnen leven.'

Ik knikte. 'Dat snap ik. Ik neem het je ook niet kwalijk. Duurt het nog lang voor we thuis zijn?'

'Nog vijf minuten.'

'Mooi, als we er zijn wil ik graag even gaan liggen want ik heb een enorme hoofdpijn,' en ik glimlachte flauwtjes.

Thuis

Ik was alweer drie jaar thuis, maar veel verder was ik niet. Ik kon me alles herinneren, ja zelfs zo opdreunen wat er was gebeurd, bijna van dag tot dag, maar alleen over de tijd nadat ik wakker was geworden. Alles daarvoor: Mist.

Ruben was de eerste twee maanden super geduldig en hielp me op elke manier die je maar kon wensen, soms een beetje te, als je snapt wat ik bedoel. Maar ik wilde alleen maar mijn geheugen terugkrijgen en werd elke dag dat ik geen stap vooruit kwam steeds somberder en eenzamer. Want op de vragen die ik stelde: wie ik was en wat er was gebeurd kreeg ik van die vage ontwijkende antwoorden. Maar een goed verstaander heeft maar een half woord nodig. Zo ontstond langzaam het beeld van mezelf dat er niet fraai uitzag. De stilte na een vraag was soms zo veel zeggend en dan waren er ook nog van die dubbelzinnige opmerkingen waar dan ook weer geen uitleg over kwam. Wilma was geen heilige, integendeel. Ik was een laag, achterbakse, op geld beluste vrouw die er niet voor terug deinsde anderen een poot uit te draaien voor haar eigen gewin. Er werd bij etentjes of andere gelegenheden geen mogelijkheid overgeslagen dit onder de aandacht van de gasten te brengen. Zoals op een mooie zomer namiddag in september. Er was iets georganiseerd vanuit de provincie en Ruben stelde me voor aan iemand. Ik heb nog steeds geen idee wie het was alleen dat hij nogal dik en kalend was, een hele zware lach had en dat hij stonk naar zweet.

‘Is dat nu het vrouwtje waar je het steeds over hebt? Is ze weer helemaal bij? Ja, ouwe reus, vrouwen en financiën gaan niet samen.’ Hij pakte mijn hand vast en bekeek die aandachtig. ‘Ze hebben goed werk verricht in het ziekenhuis hoor. Je ziet er niks meer van,’ en hij bulderde van het lachen. Ik keek Ruben vragend aan. Hij haalde zijn schouders op.

‘Je weet hoe snel die praatjes gaan.’ Ik keek hem vernietigend aan.

‘Haar hand hebben ze mooi gedicht maar hebben ze vergeten haar een glimlach te geven?’ Hij lachte zo mogelijk nog harder.

‘Misschien moet ik hier met de pet grond gaan,’ grapte Ruben. Hij drukte me ruw tegen zich aan en kuste me hartstochtelijk op de wang.

‘Niet zo zuur kijken, het is maar wat dollen.’ Hij keek weer in het rond boog zich lichtjes naar mij toe en siste tussen zijn tanden: ‘verdomme, lachen trut, anders zal ik ze eens echt laten weten wat je hebt uitgespookt.’ Met moeite perste ik er iets uit wat op een glimlach moest lijken. Afschuwelijk. Zo wilde ik niet zijn. De vrouw die hij beschreef als ik er om vroeg en de rol van de vrouw waarin hij me steeds weer drukte. Dan was ik liever als kasplantje in het ziekenhuisbed blijven liggen. Ik weet niet meer wat me prikkelde, misschien wel dat ontwijkende. Ik werd

het een beetje zat, een beetje veel. Klopte het wel wat ze me wilden laten geloven of waren zij het die juist wat te verbergen hadden? Dus ging ik nog harder op zoek naar wie ik was en wat er was gebeurd. Ik nam geen genoegen met hun antwoorden en bleef maar doorvragen en er op terugkomen. Het was op kerstavond, mijn 'eerste' kerstavond toen de spreekwoordelijke bom barst.

'Het is een obsessie voor je geworden. Laat het eens los en geniet van het leven wat ik je nu geef. Je hebt alles wat je hartje begeert. En dit huis,' en hij maakte een wijds arm gebaar, 'is helemaal naar jouw smaak verbouwd. Ik denk dat je echt te ver gaat Wilma. Accepteer wie je was. Je hebt nu een nieuwe kans, maak daar wat van.' Maar dat was het probleem, ik kon het niet accepteren en ik vond dat er iets vreemds was aan het huis waarin ik nu woonde. Er waren schaduwen in de hoeken en fluisteringen op de trappen. De tijd werd er evenmin geacht als eerlijkheid. Maar hoe ik dat wist kon ik niet zeggen. Het voelde alsof er een oorlog in het huis heerste, een stille oorlog, waarin geen geweerschoten klonken, en de lijken die vielen slechts verlangens waren die stierven, en de kogels slechts woorden waren, en het bloed dat werd verspild werd trots genoemd. Ruben had misschien wel de looks en de lach van George Clooney en ook nog wel de manieren, maar dan wel alleen buitenshuis. In huis was hij in korte tijd een nog grotere vreemde geworden dan de man die aan mijn bed zat toen ik ontwaakte. Dat maakte dat ik mezelf ook vreemd vond. Ik wist niet wie ik was, wat ik gedaan had, wat ik leuk vond of juist niet. En erger, ik kon ook geen enkele reden bedenken waarom ik Ruben, behalve dan zijn uiterlijk en zijn lach, zo aantrekkelijk had gevonden. Natuurlijk kon ik me voorstellen dat je daar verliefd op werd, dat je daar mee wilde trouwen. Een Godsgeschenk voor elke vrouw, maar één nacht met hem deed dat allemaal verbleken. Niet dat we de eerste nacht in het zelfde bed sliepen. Nee, dat duurde wel een paar maanden. Hij kwam eigenlijk zelf min of meer met het voorstel, om eerst afzonderlijk te slapen. Ik was daar blij om. Ik dacht dat hij me echt begreep. Al kreeg ik echter na een paar weken al door dat hij me alleen overdag aandacht gaf en vooral als er andere mensen in onze nabijheid waren, of als hij meende dat anderen ons mogelijk konden zien of horen. Al snel was er geen sprake van aandacht of begrip voor wat ik voelde en wat ik ontbeerde.

Het is niet dat hij me pijn deed of zo, maar toch was het zo vernederend. Ik leerde in de allereerste week dat ik weer thuis was zijn ouders kennen. Hele aardige mensen. Misschien een beetje erg sober, terughoudend en weinig ondernemend, maar verder wel hartelijk, toen. Ik ging er als vanzelfsprekend vanuit dat Ruben uit een normaal, misschien een wat gelovig milieu kwam. Voor zover ik begrepen had zat er geen krankzinnigheid in zijn familie. Nogmaals, hij was vriendelijk, attent en zag er goed uit. Ook zijn kleding. Hij had niet het grootste

gevoel voor humor (of eigenlijk had hij dat helemaal niet), maar iedereen was er van overtuigd dat hij mij aanbad. Die eerste twee maanden ging er geen uur voorbij zonder dat iemand me daar wel op attendeerde. Ik werd er soms een beetje onpasselijk van. Misschien deed hij dat ook wel op zijn manier. Het eerst wat me aan hem opviel toen we een paar dagen 'thuis' waren was dat hij zo dwangmatig netjes was. Hij had alle boeken (door mij verzameld, zo vermeldde hij) op alfabet staan en hij werd kwaad als je ze verplaatste. Hij werd al nerveus als je er een van de plank nam -dat voelde je. Dan werd hij helemaal gespannen. Hij schoor zich drie keer per dag en waste steeds weer zijn handen. Als iemand hem een hand gaf, zelfs ik, excuseerde hij zich zo gauw mogelijk om naar de wc te gaan en zijn handen te wassen. Ook de kleuren van zijn kleren moesten precies bij elkaar passen. Als hij ze droeg en als ze in de kast hingen, en wee degene die ze verplaatste.

Een vrouw hoort bij haar man te slapen, in een goed huwelijk gebeurt dat ook. Ik vond dat ik er alles aan moest doen om dat weer terug te krijgen ook al voelde ik me nog steeds een vreemde voor hem. Ik heb mezelf er dagen van moeten overtuigen om aan te geven weer bij hem te willen slapen. Hij leek er van te schrikken en ik dacht dat het kwam omdat ik het zo onhandig en stuntelig vroeg, struikelend over mijn eigen woorden en waarschijnlijk zonder al te veel overtuigingskracht. Het zal ook vast wel geklonken hebben als een 'omdat het nu eenmaal zo hoort'. Maar toen het er een week of wat later toch echt van kwam werd het me die eerste nacht al duidelijk, wat het slapen in één kamer betrof dan. Maar ik zei tot mezelf dat het wellicht aan mij lag en dat ik hem en mezelf de tijd moest geven.

Op sommige avonden, niet meer dan één keer per week, zei hij tegen me dat ik 'hem er uit moest halen'. We lagen naast elkaar in bed, ik in mijn nachthemd (hij stond erop dat ik nachthemden droeg die ondoorzichtig waren), hij in een boxershort. Naakter dan met dat broekje aan heb ik hem nooit gezien. Hij trok het laken omlaag tot aan zijn middel en ik zag dat zijn erectie er een tent van maakte. Eén keer keek hij zelf maar naar die tent. Eén keer maar. 'Wat zijn we toch walgelijk,' zei hij. Dat zei hij zo vaak, elke keer als er thuis of in een gesprek op straat of op de tv een opmerking werd geplaatst die heel misschien met heel veel fantasie als seksueel aangemerkt zou kunnen worden. 'Wat zijn we toch walgelijk. Werk het af, dan kan ik gaan slapen.' Ik stak mijn hand onder het laken en trok hem af. Het duurde nooit lang, soms maar een paar seconden. Hij raakte me nooit aan als ik dat deed, op één enkele keer na, per ongeluk. Als het voorbij was, ging hij naar de badkamer, waste zich en kwam in zijn pyjama terug. Hij had zeven pyjama's en het waren allemaal blauwe.

Daarna was het mijn beurt om naar de badkamer te gaan en mijn handen te wassen. Hij stond er op dat ik dat minimaal drie minuten deed, en het water moest zo heet zijn dat de huid van mijn handen rood was. Ik moest ze laten zien als bewijs en als ze niet rood genoeg waren kon ik terug. Ook als ze niet genoeg naar zeep roken stuurde hij me terug. En als ik terug kwam uit de badkamer was er de bezem. De bezem lag precies door het midden van het bed. Zijn kant en mijn kant. Als ik een onrustige nacht had, wat nogal eens voor kwam en de bezem per ongeluk in beweging bracht, werd hij wakker. Hoe diep hij ook sliep. Dan duwde hij me naar mijn kant terug. Heel hard. Dat noemde hij 'de bezem overschrijden'. Als we 's morgens eenmaal beide gedoucht en aangekleed waren was hij een andere Ruben. Het klinkt misschien grappig, maar dat was het absoluut niet. Het was vernederend.

Ik had natuurlijk op tv kerstavonden gezien en er verhalen over gehoord. Cadeautjes, familie, gezelligheid en de kerstboom. Ik had er zo naar uitgekeken en er zo mijn best op gedaan om de kamer en de eettafel in de juiste kerstsfeer te krijgen. Ik had mijn mooiste jurk aangetrokken, mijn haar leuk opgestoken en mezelf opgemaakt, wat verrassend goed gelukt was, al zeg ik het zelf. Iedereen zat aan tafel. Ik had iedereen wijn gegeven en voor we aan zouden vallen op het voorgerecht wilde ik toost uitbrengen. Ik stond op en hief mijn glas wat op.

'Dit gaat de eerste kerst worden die ik me kan herinneren, dus spannende verhalen of geestige anekdotes moet ik jullie onthouden. Maar dat zal volgend jaar heus anders zijn want in het nieuwe jaar ga ik er nog harder aan werken mijn geheugen weer terug te krijgen. Misschien dat hypnose me wel op weg kan helpen. Ik heb al-' Ruben onderbrak me ruw.

'Het is een obsessie voor je geworden. Laat het eens los en geniet van het leven wat ik je nu geef. Je hebt alles wat je hartje begeert. En dit huis is helemaal naar jouw smaak verbouwd. Ik denk dat je echt te ver gaat Wilma. Accepteer wie je was. Je hebt nu een nieuwe kans, maak daar wat van.' Ik keek hem verbouwereerd aan, even van mijn stuk gebracht.

'Maar dat is het probleem, ik kan het niet accepteren.'

'Dus je gelooft ons niet. Wij de mensen die je liefhebben bestempelen je dus als leugenaars.' En weg was de sfeer. Mijn lip begon een beetje te trillen en mijn ogen schoten vol tranen. Al die moeite voor niets en begreep hij nou echt niet hoe belangrijk het voor me was. Ik zette mijn glas op tafel, nogal onhandig waardoor het om viel en de rode wijn zich als een plas bloed over het spierwitte tafelkleed verspreide.

'Ach, dat kan er ook nog wel bij', hoorde ik iemand zuchtend mompelen. Ik gooid mijn servet op het bord en de stoel achter me viel luid om.

‘Dat is gemeen,’ prevelde ik.

‘Gemeen? Verdomme Wilma. Weet je wat gemeen is? Na alles wat je ons hebt aangedaan hebben we je weer liefdevol opgenomen, willen we je alles vergeven, je een nieuwe start geven, en beweer niet dat het niet waar is. Wat krijgen we er als dank voor terug? Dat je ons als leugenaars neerzet. Geloof ons maar niet hoor! Wat doen wij er immers toe? Je bent geen sodemieter veranderd. Helemaal niets. Je was een femme fatale en dat zal je altijd wel blijven. Daarom heb je je zeker weer als een hoer opgedirkt?’ Ik staarde aandachtig naar de rode vlek op het tafelkleed en ik knipperde met mijn ogen.

‘Ik denk dat het beter is dat als wij eten jij je spulletjes pakt.’

‘Hoe bedoel je’, zei ik met een benepen stemmetje.

‘Dat je vanaf vandaag ergens anders slaapt, maar niet meer bij mij in de slaapkamer. Er is vast nog wel ergens een kamertje in huis waar je kunt slapen.’ Een geweldige kerst is het geworden. Ik heb me tot na nieuwsjaardag terug getrokken op mijn ‘nieuwe’ slaapkamer. En zelfs de eerste dagen van het nieuwe jaar negeerden de anderen in huis mij zoveel mogelijk.

Buiten Ruben en mij woonden er nog anderen in het huis. Johanna. Ze was een vrouw van ongeveer mijn lengte met donkerblond sluik haar dat tot op haar schouders kwam. Ze had een enorm lichaam met dikke billen en dikke armen. Ze was het dubbele van wat ik was en ik schatte haar toch zeker tegen de honderd kilo. Ik had dat nog nooit gezien. Ruben was slank, de dokter was slank en alle verpleegsters ook. Dus ik moest echt moeite doen om haar niet aan te staren. Ik bedacht dat het een enorme last moest zijn dat gewicht een hele dag mee te sjouwen. Haar vlijmscherpe stem haalde me uit mijn trance voordat die al te ongemakkelijk werd. ‘Zeg nooit Jo of Hanna’. Dat was onze eerste ontmoeting, die nou niet de meest hartelijke was. ‘Daar heb ik een bloedhekel aan.’ Van begin af aan wist ik dat Hanna, zoals ik haar stug bleef noemen -en waar ik al vrij snel bij dacht BITCH!- mijn vijand was, al deed ze alsof ze mijn vriendin was. Ik wilde verschrikkelijk graag een vriendin, maar zij haatte me. Ik dacht toen dat ze jaloers was omdat ik de vrouw was van Ruben. Ik heb echt mijn best gedaan in de hoop dat ze me aardig zou vinden, want soms was ze werkelijk aardig en op een bepaalde manier, onder bepaalde omstandigheden had ik best bewondering voor haar. Ik benijdde haar ook omdat zij niet het probleem had geen geheugen te hebben. Fijntjes genoeg deed ze me daar keer op keer aan herinneren, maar op een hele subtiële manier.

Het gebeurde toen ik een paar weken thuis was. Ik was op weg naar de keuken. Op het moment dat ik met mijn hand naar de deurklink greep hoorde ik de schelle stem van Hanna. ‘Zorg er voor dat ze hier weggaat’, klonk het door de

dichte deur, waarop de stem van Ruben antwoordde: 'ja, ja, dat komt goed. Ik zorg ervoor.' Toen een deur die dicht viel. Toch enigszins voorzichtig opende ik de keukendeur en met een handig sprongetje ging ik zachtjes op de tafel zitten. Ze keek even over haar schouder naar mij.

'O, jij hier, wat kom je doen?'

'Ik dacht dat er wel fotoboeken zouden zijn. Je weet wel, fotoboeken met vakantiekiekjes, van ons huwelijk en wellicht foto's van uit mijn jeugd en van Ruben natuurlijk. Weet jij toevallig waar die zijn?'

'Geen idee', zei ze grimmig, terwijl ze een theedoek uitwong. Ze liet de verschoten lap met een klets op de kookplaat neerkomen en ze begon de vetspikkeltjes, veroorzaakt door het bakken van eieren met spek, weg te vegen.

'Wat maken we er toch elke dag weer een puinhoop van hé.' Ze bromde wat.

'Wie moet er trouwens weg?' vroeg ik quasi nonchalant. Ze stopte met poetsen en keek me doordringend aan.

'Heb je luistervinkje staan spelen?'

'Niet bepaald, maar toen ik naar de keuken liep hoorde ik in de gang je stem al. Sorry.' Het was even stil. Toen ging ze weer door met het schoonmaken van de kookplaat.

'Hanna', vroeg ik met enige nadruk, 'over wie hadden jullie het?'

'Over die griet van Dinkelberg.'

'Uitschot is het. Puur tuig.'

'Moet ik die kennen?'

'Het is beter dat je ze niet kent. Vuilnis dat is het. Je hebt ze een paar dagen geleden ook gezien. Dat stel rotjong dat toen in de tuin stond. Vals! Vies!' Met een komische grimas wong ze de theedoek uit. 'Er is er geen een bij die goed en kwaad uit elkaar kan houden. Ze struinen vaak door de bossen. Maken de paarden aan het schrikken en vernielen een hoop. Wassen doen ze zich ook zelden, al zou je het verschil niet zien als ze gewassen zouden zijn.'

'Maar-'

'Ik zeg niet dat je geen gekleurde mensen hebt die niet deugen. Je hebt gekleurde mensen die niet deugen en je hebt blanke mensen die niet deugen.'

'Maar komen die hier dan wel eens binnen?'

'Als je ze de kans geeft wel en dan is er meteen een en ander verdwenen, dat kan ik je wel vertellen.'

'Wat een akelig idee. Is er pas nog iets gestolen?'

'Niet dat ik weet.'

‘Volgens mij heb ik gisteren iemand binnen gehoord. Een meisjesstem.’ Ze hield abrupt op met poetsen en draaide zich langzaam naar me om.

‘En dat zeg je nu pas? Heb je dat al vaker gehoord?’

‘Eh, nee, en gister dacht ik dat ik het gedroomd had. Maar dat moet dan wel het meisje van Dinkelberg zijn geweest.’ Woest wierp BITCH! de natte doek in op het aanrecht en ze balde haar vuist.

‘Ik heb het nog zo tegen Ruben gezegd. Vandaag of morgen gaat er weer wat vlammen op, net zoals een jaar of twee geleden.’

‘O.’

‘Toen brandde het tuinhuisje helemaal af. Aangestoken door dat tuig. Grote kans dat daar jouw fotoboeken lagen.’

‘Dat lijkt me sterk. Waarom zou ik die daar hebben bewaard.’

‘Hé, dan moet je niet bij mij zijn. Weet ik veel waar jij je rotzooi laat. Je hebt wel vaker van die achterlijke dingen. Dat die Dinkelbergjes hier steeds komen ligt ook aan jou.’

‘Aan mij? Ik ken die lui niet eens.’

‘Dat kun je nu lekker zeggen. Speel je het weer zo?’

‘Waar zou ik die dan van moeten kennen als het zulk tuig is?’

‘Zie je trouwens niet dat ik het druk heb, ga ergens anders heen met je vragen en stop eens met die achterlijke spelletjes van je.’ Ik hief mijn handen op.

‘Ik word moe van jullie spelletjes. Altijd maar commentaar dat ik niets weet, maar als ik probeer mijn geheugen terug te vinden en ik vraag wat fatsoenlijk, dan krijg ik van die vage en halve antwoorden. Jullie behandelen me als een klein kind.’

‘Dat heb je aan jezelf te danken. Dat krijg je als je over anderen roddelt. In mijn gezicht poeslief doen maar achter mijn rug vals over me spreken. Dat doe je. Zeker geleerd van die Dinkelberg griet. Zo kennen jullie elkaar, soort zoekt soort.’

BITCH! was min of meer de huishoudster, dacht ik in het begin, want ze was altijd bezig in het huis dingen op te ruimen, neer te zetten zoals Ruben het wilde. En dus kreeg ik vaak verwijtende blikken van haar en dubbelzinnige opmerkingen, maar o zo liefjes gezegd. Zoals die keer dat ik op weg naar de gang was om mijn jas te pakken voor een wandeling. Ik liep in de gang zowat pardoes tegen Hanna op. Ik had sterk het idee dat ze het er om deed. Ze keek naar me en sloeg van afschuw een kreet.

‘Is me dat even schrikken. Zo iets lelijks heb ik nog nooit gezien’, en ze keek me strak aan. Ze wendde haar blik niet af. Met een voldane glimlach op haar gezicht zag ze, voelde ze en rook ze hoe vernederend ik het vond.

‘Niet doen Johanna.’ Ze draaide zich om naar Ruben die boven aan de trap stond.

‘Ik doelde op de knoopjes van haar blouse. Geen gezicht.’ Ze kon het niet nalaten me bij het passeren toch even met de schouder aan te raken en siste zachtjes: ‘trol’.

‘Dan is het goed. Je weet hoe gevoelig ze is.’ Ik had daar geen weerwoord op en trok me verdrietig terug op mijn kamer.

Op mijn derde dag in huis kwam ik nog een andere bewoner tegen. Hij was niet aan me voorgesteld en hij stelde zich bij onze ontmoeting ook niet voor. Na een week was ik er achter dat hij Johan heette. (Overigens waren er nog twee bewoners, zijn vader en moeder, van wie het huis eigenlijk was. Nou ja huis, je kon het met recht een landhuis noemen, zo een van de A klasse, er waren wel geteld 15 slaapkamers, vier badkamers, zes toiletten, een mega keuken, een bijkeuken, een bibliotheek, een eetkamer en een zitkamer, zo iets dus.) Ik bemerkte al vrij snel dat Hanna en Johan met elkaar getrouwd waren. En al wel enige tijd want van veel intimiteit was geen sprake. Ik nam aan dat ze beide bedienden waren, zoals je wel eens ziet in Engelse series over aristocratische families. Tot ik bemerkte dat Johan geen bediende was, evenmin als Hanna, maar dat hij de broer van Ruben was. Ik vond het geen leuke wetenschap dat Hanna in feite dus mijn schoonzus was. Na enige tijd kwam ik er, bij toeval, achter dat ze de manager was van Rubens bedrijf. Zij runde voor hem het bedrijf. In haar aanwezigheid, en ze was altijd en overal aanwezig, ook als ze er niet was, voelde ik me dom en beschaamd. Dus durfde ik niet te vragen wat voor soort bedrijf het was. Bang voor een hoon van BITCH!.

Soms dacht ik wel eens dat haar werkelijke taak was mij in een hoek te zetten, me belachelijk te maken en te kleineren. Ik had een keer de euvele moed er iets van te zeggen, dom natuurlijk, maar toen was het natuurlijk allemaal een grap.

‘Jij bent net zo kinderachtig als de strip waar je uit komt.’

‘Heu?’

‘Flinstones, meet the Flinstones...’ Ze neuriede nog wat door omdat ze vast de rest van de tekst niet kende. Maar vanaf dat moment riep ze elke keer als ze me zag: ‘Yabba-dabba-doo’ of ‘Wilmaaaaa’. Ik was dat op een keer zo zat dat ik haar aan tafel op de man af vroeg of ze wilde dat ik haar *Hanna* of *Barberamama* noemde. Ze sprong uit haar vel en gooide een aardappel naar mijn hoofd, die me op een haar na miste. Toen waren de poppen natuurlijk aan het dansen. Iedereen aan tafel viel over me heen. Ik moest me niet zo aanstellen. Misschien was dat ook wel zo. Het was een geintje van BITCH!. Dat moest zelfs ik toch wel snappen! Alsof

BITCH! niet beseft had dat haar opmerkingen me diep raakten en me kwetsten. Waarom doen mensen dat? Is het jaloezie? Angst? Misschien beide?

In mijn dromen speelde het huis vaak een rol. Het lag midden in de bossen op een grote open plek, een aantal kilometers buiten de bebouwde kom. Het lag ook wat hoger dan de stad op een soort heuvel. In mijn dromen over het huis tekende het zich hoog en wit af tegen een donkere en stormachtige hemel, angstwekkend om te zien. Het huis bedreigde me 's nachts, maar overdag verwelkomde het me met open armen. Links van het huis, ik schat op een meter of tachtig, waren de stallen. Rechts van het huis was een grasveld omgeven door een heg van buxus. Ik had de gewoonte op het grasveld te zitten en de grootsheid van het huis te bewonderen. Het was een beetje kasteelachtig, zoals je nu vaak in België ziet, met dien verstande dat dit geen nieuw huis was en het helemaal witgepleisterd was. Dat wil zeggen, ooit was het witgepleisterd geweest. Het had ook wel wat weg van het peperkoekhuis uit Hans en Grietje, met veel frutsels, afbladderende verf, loszittende en kromme donkere luiken. Het had drie verdiepingen, met een zolder en een souterrain aan de achterkant waar het groene grasveld glooiend omlaag liep.

Het verwonderde me dat Ruben (of eigenlijk zijn vader en moeder) toelieten dat het huis in zo'n staat was, net en ordelijk als ze waren, want dat kon je van de buitenkant van het huis niet zeggen. Maar misschien was het wel een geldkwestie of iets anders. Ik mijmerde er ook wel eens over hoe zijn vader en moeder aan het huis gekomen waren. Ze gedroegen zich niet, ook niet in hun kleding keuze, steenrijk. Het huis was in ieder geval ontzettend ouderwets en ik vond dat wel bij mij passen en in zeker zin ook wel bij Ruben. Het had ontelbare ramen, waarvan veel van mooi gebrandschilderd glas. De luiken, die op het punt stonden ervan af te vallen, waren zo donkerrood dat ze van een afstand zwart leken, als gedroogd bloed. Van buitenaf gezien waren de balustrades van de vele galerijen, balkons en veranda's het mooist; ze leken gemaakt van gestileerde bosvarens. In het midden van het donkere dak was een ronde koepel met een groen uitgeslagen koperen dak. Het vormde een punt met een gouden bal er bovenop, waarvan het verguldsel beetje bij beetje losliet als het regende. De koepel had een doorsnee van ongeveer vier meter, en elk van de vele ramen was gemaakt van in lood gevat gebrandschilderd glas met voorstellingen van de engelen van het leven en de dood.

Binnen en buiten stonden overal varens op rieten standaards. Er waren ook andere planten, maar de varens leken al het vocht uit de lucht te stelen, zodat alle andere planten snel dood gingen. Als het hard waaide klepperden de luiken en kraakten de vloeren, de kachel in het souterrain kuchte, sputterde, kreunde, en het

mobile in de koepel tinkelde in de wind. Toch waren er overdag dingen in het huis die zo fantastisch mooi waren dat ik me soms net Alice in Wonderland voelde die verdwaald was in een huis vol juwelen. Overal stonden art Deco-lampen. Tiffany lampen wierpen nog meer kleuren om zich heen, tekenden figuurtjes op de muren. Ik vond het zo mooi. Ik kreeg er een melancholisch gevoel van wat ik niet kon plaatsen als ik er over nadacht. Kristallen prisma's bungelden aan lampenkappen, aan kroonluchters en flitsten als bliksemstralen in alle kleuren van de regenboog als het zonlicht erin slaagde door de kanten gordijnen heen te dringen.

In elke kamer was een open haard. Acht van marmer, veel van sierlijk bewerkt hout en geen enkele van baksteen. Baksteen was eigenlijk niet elegant genoeg voor het huis dat eenvoud leek te minachten. De plafonds waren hoog en gebeeldhouwd met ingewikkelde figuren, die een kader vormden voor Bijbelse en romantische taferelen. Vroeger hadden de mensen, zo leek het mij toe, óf te veel kleren aan, óf te weinig dat op zijn plaats wilde blijven. Ik vroeg me af waarom de Bijbelse taferelen meestal meer vlees toonden dan die waar mensen uitgesproken slecht waren. Daar was Ruben het helemaal mee eens. Het was nauwelijks te geloven dat die bijna naakte mensen oprecht probeerden God te volgen. Ruben was ervan overtuigd dat het een list van de duivel was. Maar om een of andere reden liet hij achterwege de taferelen en schilderijen weg te halen.

Zijn moeder legde een keer verbitterd uit dat de meeste schilders mannen waren en dat het niet meer dan logisch was dat ze plezier hadden in de 'exploitatie' van de naakte vrouwenfiguur. 'Beoordeel vrouwen niet naar de schilderijen en beelden', had ze gezegd. 'Oordeel alleen naar wat je zelf weet over de vrouwen in je leven. De dag waarop een man een vrouw begrijpt is de dag waarop de wereld ten ondergaat.' Dat was het moment waarop ik me realiseerde waarom er naast Ruben ook een bezem in bed lag. Ik vroeg me regelmatig af of hij misschien een affaire had met BITCH!. Maar nooit heb ik ze kunnen betrappen op enig lichamelijk contact. Ik geef toe dat ik wel eens het vermoeden had dat... Maar BITCH! (en Ruben eigenlijk ook) bezaten niet de gave om wie dan ook lief te hebben (behalve misschien zichzelf) en dan waren ze toch niet in staat een seksuele relatie met elkaar te hebben?

Hoe kon zo'n stomme boerenpaardentrut met haar charmante stalschoenen, haar paardenstront deodorant en haar verzuurde gezicht ooit spelen met haar vrouwelijkheid. Ze bezat de kunst toch niet om verleidelijk te kijken, oogcontact te houden, een man te strelen, een beetje te plagen en te teasen. Hem kriebelen op de juiste plekjes... Altijd bingo, mannen zijn eigenlijk zo simpel. Maar hoe wist ik dat? Klopte het dan wat Ruben in de slaapkamer had gezegd en bij het kerstdiner? Was ik een hoer, een femme fatale? Vond ik er plezier in mannen te gronde te

richten? Ik heb er toen best wel een over nagedacht hoe ik hem door het stof kon laten kruipen, hoe ik zijn politieke carrière kapot kon krijgen. Maar dat had ik even zo met BITCH! willen doen, zeker als ze zonder geluid te maken als een vermaard pantomime speler 'Wilmaaaa' uitbeelde.

Als BITCH! geniepig en vals tegen me was in het bijzijn van Ruben, en dat deed ze gerust hoor, dan zei hij wel dat ze dat niet moest doen, dat het niet leuk was, dat ze rekening met mijn toestand moest houden (diep in mijn hart vond ik dat ook al gemeen, maar hij bedoelde het goed, toch..?), maar echt ferm klonk het nooit. Het was allemaal zo flauwtjes, zo soft. Hij verhief nooit zijn stem naar haar. Als ze er niet was sprak hij anders over haar en beloofde hij me haar aan te pakken. Maar het kwam er nooit van. Ik begon langzaam te beseffen dat ze me in haar macht had, dat ze wist wat ik dacht en wat ik wilde gaan doen en dat ze me steeds een stap voor was en me dus in alles kon tegenwerken, of hinderen. Het moest wel dat ze Ruben ook in haar macht had. Anders was het niet te verklaren.

Wat had ik haar toch eens keer graag met woorden klem willen zetten. Een opmerking willen geven die haar naar woorden deed zoeken, die haar in een hoek zou zetten waardoor ze zich vernederd, klein en hulpeloos zou voelen, precies zoals ze bij mij deed. Maar ik was daar niet geraffineerd genoeg voor. Ik was elke keer weer zo van mijn stuk, dan was het weer zo troebel in mijn hoofd dat ik niet helder kon nadenken. Beter gezegd, ik kon helemaal niet nadenken. Ik onderging het lijdzaam en trok me terug op mijn eigen kamer. Steeds vaker en steeds langer bleef ik op mijn eigen kamer. Ruben vond het best, ik hield hem 's nacht te veel uit zijn slaap met mijn gewoel. Beetje bij beetje verslapte zijn aandacht voor mij en kreeg BITCH! meer en meer ruimte om te doen waar ze goed in was. Ik sliep en at in mijn eigen kamer en alleen als BITCH! en Ruben er niet waren en het weer het toeliet, was ik buiten op het grasveld.

Ik voelde me zo nutteloos, zo dom, zo naïef. Het is niet dat ik me meteen aan dat vreemde gevoel overgaf. Nee, ik probeerde me er tegen te verzetten, anders te zijn. Ik wilde er bovenop komen, ik wilde mijn herinnering terug. Daarom bekeek ik alles in het huis als ik alleen was, wat te weinig voor kwam, las ik elk boek en bekeek ik elke foto aandachtig en ik beluisterde elke langspeelplaat en bekeek elke video. Steeds weer tevergeefs. Dat maakte het moeilijker en moeilijker te vechten tegen het gevoel. Het gevoel dat ik er niet toe deed. Dat ik er beter niet meer kon zijn. Ik was toch alleen maar tot last. Ik raakte er van overtuigd dat ik beter dood kon zijn. Eerst schrok ik daar wel van, maar naarmate de tijd vorderde en ik meer en meer alleen was werd het een steeds aantrekkelijker vooruitzicht. Ik begon er zelfs over na te denken hoe ik me van het leven moest beroven.

Misschien denkt u nu, nou is dat niet een klein beetje een overtrokken reactie? Dat is het niet. Zeker niet als je kwetsbaar bent en je hoort en voelt (vergeet niet dat non-verbale communicatie van mensen vaak veel meer impact heeft, en dat daardoor woorden soms wel 1000 maal versterkt worden), dat je dom bent, er niet toe doet, ja zelfs dat je lelijk bent, dat ze zich voor je schamen en generen, en geloof me dat mensen (zeker BITCH!) dat zo goed verpakt kunnen zeggen, alsof je een cadeautje krijgt waar je heel blij mee moet zijn, maar wat in werkelijkheid een bom is waarmee je jezelf opblaast. Ja, jammer dat we je een handgranaat gaven waarmee je jezelf opblies, maar het was wel een cadeautje en ik heb er heel veel moeite voor gedaan om het leuk in te pakken. Je bent niet blij? Ondankbaar kind. Dat is respectloos behandelen van een mens, dat doe je een hond nog niet aan, of een wild zwijntje (afgezien van die idioot met een raar hoedje en een geweer in Limburg die eerst een half brandweerkorps zwijntjes laat redden van de verdrinkingsdood om ze daarna genadeloos en respectloos af te schieten, misschien was het wel een familielid van BITCH!).

Ik was ook enorm teleurgesteld in Ruben, al weet ik niet of ik dat toen echt al beseftte. Ik had alleen hem om op terug te vallen, hij was alle familie die ik had, daar werd ik keer op keer fijntjes op gewezen. Ik bedacht me ook dat ik BITCH! al lang voor mijn 'ontwaken' moet hebben gekend, ze was al jaren manager binnen het bedrijf, dat had ik al wel begrepen Maar ergens voelde ik dat ik haar nog langer kende, van nog ver daarvoor. Was zij vroeger ook zo tegen mij, of had ik haar iets aangedaan dat ze zich zo tegenover mij gedroeg? Ik heb nog wel even overwogen om gewoon weg te lopen. Maar waar moest ik dan naartoe? Ik heb niks of niemand, ik weet niet wie ik ben, waar ik naar toe kan. Ik weet zelfs niet wat ik kan. Dus was ik beter af toen ik nog in coma lag. Ik vond dat een hel, maar het was de hemel vergeleken bij waar ik nu was.

Naarmate de tijd vorderde gebeurde het steeds vaker dat als ik de woonkamer binnenkwam er ineens een pijnlijke stilte viel. Dat ze elkaar veel betekenend aankeken en mij negeerde. Het leek er verdacht veel op dat ze een spelletje speelden. Wie kan het langst Wilma negeren! Ik wist me dan geen houding te geven. Soms lukte het me te doen alsof mijn neus bloedde en wat door een tijdschrift heen te bladeren. Niet dat ik zag wat er in stond. Als ik voor mijn gevoel lang genoeg gezeten had probeerde ik zo waardig mogelijk op te staan en de kamer weer te verlaten. Als ik dan bijna bij de deur was was er altijd wel iemand die wat zei.

'Kijk eens wie we daar hebben, het meisje zonder geheugen. Ik had je nog niet opgemerkt. Je moet wel wat zeggen als je binnenkomt. Ga lekker zitten meid.'

'Nee, dank je', zei ik soms. 'Ik heb nog wat dingen te doen.'

‘Ondankbaar schepsel’, bromde dan iemand anders. ‘Ga maar lekker verder zoeken en negeer ons maar.’

Daarom hield ik het niet meer uit. *IK WAS OP!* Ik was dood van binnen, er was geen enkele levenslust meer. Daarom verlangde ik naar de dood en bedacht ik me hoe ik er het beste een einde kon maken. Het eerste wat er in me opkwam was van een flat te springen. Maar hoe kwam ik daar? In de buurt waren alleen maar bossen, dus bedacht ik een plan om in de stad te geraken. Dan ging ik naar de eerste de beste hoge flat en sprong ik naar beneden. Misschien wel het ziekenhuis! De nachtmerrie was een vooruitblik geweest. Dat was het. Ik was daar een hele dag ondersteboven van. Maar toen bedacht ik: maar als ik nou spring en er loopt net iemand langs. Die zou ik kunnen raken, of misschien zouden mensen het alleen maar zien. Dat moet voor die mensen een vreselijke gebeurtenis zijn. Die zadel je dan levenslang met een probleem op. Mag ik dat iemand aandoen? Nee. Dus van een flat springen viel af. Als ik in de stad was kon ik ook voor de trein springen. Maar dat gaf exact hetzelfde resultaat, vreselijk voor de machinist. Wat te denken van al die mensen die daardoor te laat op hun werk kwamen. Nee, dat kon ook niet. Een pistool. Dat was het. Ik moest een pistool kopen en dan een kogel door mijn hoofd jagen. Dat was het! Ja, ik was er uit. Ik was er zelfs opgetogen van. Ik had de moed mijn kamer uit te komen en met Ruben en BITCH! mee te eten en wat ze zeiden deerde me niet, want morgen was ik er niet meer en konden ze me geen kwaad meer doen.

De teleurstelling de volgende dag was enorm. Hoe kom je aan een pistool? Ik had geen geld, geen bankpasje of creditcard. Ik moest er helemaal voor naar België (Hoe kom ik daar zonder auto? Dat is een verdomd eind lopen) en bovendien had ik nog een wapenvergunning nodig. De moed zonk me in de schoenen. Misschien lukte het wel door een fles whisky leeg te drinken en tien pakjes paracetamol door te slikken. Maar ik besepte toen in één van de boeken gelezen te hebben dat je op die manier geen zelfmoord kan plegen. In de zee jezelf verdrinken door veel te ver uit de kust te zwemmen was ook niet haalbaar en je vingers in het stopcontact steken vond ik te luguber. Bleef er over: ophanging. Ik dacht daar diep over na. Het was zeker wel te doen. Maar dan hing ik daar in het trapgat. Stel je voor dat BITCH! me zou vinden. Wat zou ze dan zeggen en denken? Zou ze honen, lachen, me een loser vinden? Vast en zeker en eigenlijk had ze dan nog gelijk ook. Ik kon niet meer verder, maar ik wilde perse niet dat zij me zou vinden. Ik wist het niet meer. (Gelukkig maar, want nu weet ik nog wel een paar manieren waarop ik wel een einde aan mijn leven had kunnen maken.)

De enige manier was toch door weg te lopen. Het was mooi weer en het zou een paar dagen mooi weer blijven. Het maakte niet uit waar ik naar toe liep of

dat ik geen geld had. Ik zou gewoon gaan lopen tot ik er bij neer viel en ik uitgeput ergens in het bos in een greppel lag te creperen. Voer voor de wilde dieren. En dus ging ik. Ik had de klink van de achterdeur al in de hand toen ik bedacht dat ik misschien een kort berichtje moest achter laten. Ik rende terug naar de woonkamer en schreef met een viltstift op de muur: "Ik kan er niet meer tegen! Ik ben weg. Vaarwel." Daarna ging ik.

Het was natuurlijk niet het juiste moment om weg te gaan, want weldra zou de schemering in vallen en ik was bij mijn weten nog nooit in het bos geweest. Ik kwam er al snel achter dat de schemering in het bos eerder kwam dan daar buiten en ik had natuurlijk geen zaklamp meegenomen (wist niet eens of die er was). Ik was wel zo slim geweest om een vestje aan te trekken. In de middag was het best warm geweest, maar ik realiseerde dat het niet volstond om 's nachts mee in het bos te lopen. Bovendien had ik open schoenen aangetrokken. Nee, echt goed had ik er niet over nagedacht. Nog geen kilometer verder was het al veel donkerder en liep ik over een smal paadje bedekt met bladeren, takken en takjes en dennenappels. Ze kwamen natuurlijk vast zo achter me aan en ongetwijfeld zouden ze me met mijn haren naar huis slepen als was ik een klein kind. Ik zou standjes krijgen en opgesloten worden. Daar kon ik zeker van zijn. Ik zou nooit meer de kans krijgen weg te lopen. Dat stond als een paal boven water.

'-llo? Hallo?' Er was niemand die wat terug zei. Het pad werd nog smaller en ik had het idee dat ik door een wildernis liep, een haast ondoordringbaar woud –kraak- waar nog nooit iemand was geweest. Ik haalde diep adem –SHHH- en liep weer verder. Ik voelde me niet op mijn gemak. Ik wilde graag weg en wegblijven, maar hoe ging ik deze missie tot een goed einde brengen? De dood leek me nu op dit moment nog niet zo aantrekkelijk. Ik rilde, want het vestje kon de kilte niet meer tegenhouden en mijn voeten en handen voelden aan als kleine ijsblokjes. Hoe lang was ik al onderweg, hoe ver was ik en wanneer kwam er een einde aan het bos? Waren er eigenlijk dieren, zwijnen, herten of vossen en hoe zat het met wolven? Was er niet een vorige herfst waargenomen hier niet ver vandaan. Nee, zo'n hele slimme actie was het niet. Maar teruggaan, dat was toch niet meer mogelijk, of wel en dan net doen alsof ik gewoon wat gaan wandelen was en toen verdwaalde. Misschien kwam ik er mee weg. Ik deed nog een paar passen en bleef toen aarzelend stilstaan. Vertwijfeld draaide ik me om en met lood in mijn schoenen en de pest in mijn lichaam liep ik heel langzaam terug en de tranen rolde over mijn wangen. Er was werkelijk niets wat lukte.

*Zijn horloge stond stil
En een glas van zijn bril
Was kapot en het ander beslagen
Op de rand van een zak
Van zijn vest zat een slak
Een erg slijmerige slak, stil te knagen
In een wip was de lust
Om te vrijen geblust
Bij het paar. Zelfs geen woord dorst het te spreken
Het zag van schrik zo spierwit
Als een laken als dit
Reeds een dag op het gras ligt te bleken*

Ik werd er haast gek van, want steeds weer kwam het gedicht in me op, keer op keer op keer. Waarom was dat? Aan welke gebeurtenis was het verbonden. Ik had het gedicht in een bundel thuis gevonden en natuurlijk doorgelezen in de hoop dat er in het boek een aanwijzing te vinden was. Het moest toch iets betekenen. Waarom had juist dit gedicht zoveel indruk gemaakt? En dan die melodie. Het paste er niet bij, het hoorde er ook niet bij daar was ik inmiddels van overtuigd. Ik schudde boos met mijn hoofd in een poging het van me af te schudden maar het bleef maar in mijn hoofd malen. Ondertussen was het donker geworden. Gelukkig scheen de maan zodat ik nog een beetje mijn pad terug kon vinden en God zij dank was ik nergens afgeslagen. Stel je nou eens voor dat ze helemaal niet naar me op zoek zijn gegaan. Wat zou dat betekenen? Moest ik dan misschien proberen in de stad te komen? Maar dat ging nu niet meer lukken. Ik had het koud en was moe en mijn hart bonkte in mijn hoofd.

De wind ruiste door de bomen, soms wat harder soms wat zachter. Er was getrippel van diertjes en soms viel er een dennenappel of hazelnoot naar beneden en schrok ik me rot omdat het boven op mijn hoofd viel. Ik was ook boos op mezelf. Hoe had ik nou zo dom kunnen zijn, waarom was ik niet 's morgens vroeg vertrokken, waarom had ik niet beter nagedacht? Maar dat laatste was juist het probleem. Ik kon niet helder denken. Als ik me heel erg concentreerde kwam dat verdomde rot gedicht in me op. In de verte zag ik een licht zwaaien en hoorde ik mijn naam roepen. Het was Ruben. Ik riep terug dat ik verdwaald was en drie minuten later sloeg hij zijn armen om me heen.

Ik was even gelukkig. Hij was niet boos, maar klonk vreselijk ongerust. Hij was weer zo charmant, attent, zacht en innemend. Toen we thuis kwamen zag ik dat hij een licht grijs pak aan had, perfect van snit en ik bedacht me dat hij meer

weg had van Gary Grant dan van George Clooney. De ontvangst van BITCH! was natuurlijk ontzettend hartelijk. Ze keek me maar heel even minachtend aan en snoof wat. Ze zei verder niets, maar haar blik was overduidelijk. Ik was nu het toppunt van zorg en van last en de maat was daarmee vol. Ik kromp ineen, trilde er helemaal van maar dat wekte alleen maar haar hoon.

‘Ach, arm kind, ga maar gauw naar je bedje toe hoor’, klonk het vals, en ik wist wat ze dacht. Ruben zei niets, niet tegen mij om me wat gerust te stellen en niets tegen haar om haar te doen stoppen. Hij leidde me naar mijn eigen kamer, niet de zijne. Ik vond dat hij hoog boven me uittorende. Toen we bij mijn kamer aangekomen waren zei hij nog steeds niets. Hij maakte de deur voor me open en ik stapte naar binnen. Aan het begin van de gang stond BITCH! naar ons te kijken en ze keek Ruben veelbetekenend aan. Zijn zwijgen was oorverdovend. Er was iets in hem veranderd sinds we waren binnen gekomen. Hij droeg nog hetzelfde pak, dezelfde schoenen en hetzelfde smetteloze witte overhemd. Hij was geen Gary Grant of George Clooney meer. Hij was meer Blofeld, maar dan met haar. Hij keek onverstaanbaar naar haar terug en deed toen de deur dicht zonder naar mij te kijken. Ik hoorde hoe hij de sleutel in het slot draaide. Ik was opgesloten.

Gevangen, en misschien nog wel meer als toen ik in het ziekenhuisbed lag. Ik liet me op bed vallen en ik huilde, ik huilde zoals ik nog nooit had gehuild, voor zover ik me dat kon herinneren. Zo viel ik in slaap met mijn hoofd op een nat kussen. Toen ik op enig moment weer wakker werd, ik had geen notie van tijd, want er was geen wekker of klok in mijn kamer, was het was al wel licht en voelde ik me anders. Het leek wel of het licht ook anders was. Ik rook ook anders, veel meer geuren en ik hoorde duidelijker. Wat dachten ze wel, ze zouden mij niet klein krijgen. Ik zou ze wel eens even mores leren. Ik trok mijn kleren uit en zocht in de kast naar schoon broekje en een BH, trok een spijkerbroek aan met een trui en als laatste lange laarzen met hoge hakken. Ik opende het raam en klom langs de oude koperen regenpijp naar beneden. Zo beende ik naar de voordeur die ik open smeed. Met mijn handen in mijn zijden keek ik de hal ik. Ruben liet van schrik zijn kop soep uit zijn handen vallen.

‘Met jou reken ik straks wel af. Ik wil eerst weten waar Hanna is,’ het kwam er vol vuur uit. BITCH! kwam juist de trap af, maar toen ze mij zag staan vergat ze de laatste twee treden. Aan haar haren trok ik haar omhoog.

‘Nu heb je niet meer zo’n grote bek hé, nu piep je wel anders. Jullie zullen allebei boeten voor wat jullie me de laatste jaren hebben aangedaan en ik zal elke vernedering met rente aan jullie terug geven. Welkom in de hel.’

O, het voelde zo goed, ze waren zo bang, ze stond te trillen op hun benen en ik had me nog nooit zo machtig en krachtig gevoeld. Dit was wie ik was.

Zwoegen en zweten zouden ze. De grond kussen waarop ik liep en ze zouden het niet meer aandurven naar me te kijken. Ik trok BITCH! aan haar haren de trap op en duwde haar in een kamer. Daarna stormde ik weer naar beneden. Ruben stond nog precies waar ik hem achter gelaten had, te perplex om iets te ondernemen. Ik pakte hem ruw bij zijn arm en sloot ook hem op in zijn kamer. Ik hoorde BITCH! op de deur bonken en roepen: 'Doe die deur open. Nu.' Wat dacht ze wel niet! Ik was nu de baas! Ze kon roepen tot ze een ons woog of haar stem er mee ophield, maar voorlopig ging die deur niet open.

'Doe die deur open Wilma', klonk het tijdens het gebonk op de deur. De stem van Ruben kwam erbij. 'Wilma doe in godsnaam die deur open.' Ik keek op van mijn bed. Ik was weer in mijn eigen kamer. Ze stonden op mijn deur te bonzen en ik zag dat ik de deur met de kaptafel had gebarricadeerd. Ik viel terug op bed. Het leek zo echt!

'Verdomme, doe die deur open anders slopen we hem eruit.' Ik kon niets anders doen dat op bed blijven zitten met mijn handen voor mijn gezicht, hard te huilen, mijn schouders schokten ervan. Ik realiseerde me dat ze alleen maar bozer zouden worden, maar ik had geen kracht meer. De deur werd ruw open getrapt. Ik hoorde de kaptafel omvallen en de spiegel breken. Er klonk gevloek maar wie dat deed weet ik niet. De kaptafel werd weggetrapt of geduwd. Ik was zo in mezelf dat het niet meer tot me doordrong wat er gezegd werd. Ik kwam daar maar een beetje uit toen er een arm om mijn schouder werd gelegd. Door mijn vingers heen zag ik Ruben naast me zitten. Hij trok me naar zich toe en zei sussend: 'Het komt wel goed. Het is allemaal mijn schuld.' Ik liet mijn hoofd op zijn schouder rusten, mijn handen zakte in mijn schoot, maar ik kon niet stoppen met huilen. Ik voelde een prik in mijn linker bovenarm. Heel even maar. Ruben streelde mijn haren en suste me verder. Ik was moe en ik werd steeds slaperiger. Rust eindelijk rust en tegen Ruben leunend viel ik in slaap.

Wie was ik?

De zon brandde op mijn gezicht en mijn armen, ondanks dat het amper elf uur in de ochtend was. Ik nam een diepe hap lucht. Schuin achter mij hoorde ik stemmen in de toiletten. Kinderen die lachten, een enkele jammerde. Ouders die met elkaar in overleg waren. De meeste kinderstemmen waren opgewonden. 'Kijk daar eens mam. O, pa, schiet nou op, anders is de rij zo lang.' Ik opende mijn ogen en keek naar de reusachtige bol links voor mij. De structuur was een perfecte sphere, de perfecte ronding in alle opzichten, vanuit welke positie je ook keek. De buitenkant was bedekt met driehoekjes. Elke driehoek bestond weer uit drie driehoeken waarbij het centrum waar ze elkaar raakten als punten naar buiten toe waren gericht. Ik had ergens gelezen dat er 3840 punten in de sphere zaten. Het was een imposant zicht, vooral toen rond de bol een monorail reed. Een architectonisch hoogstandje als blikvanger van het Epcot Centre in Disney World. Ze wisten wel hoe ze iemand onder de indruk konden krijgen. Ik deed een paar passen achteruit omdat een groot gezin (in allerlei opzichten!) met veel bombarie me passeerde. Ik vroeg me even af hoe het gezin zich op deze manier zou willen voortbewegen in de Efteling. Ik was maar een paar passen verwijderd van de ingang van het damestoilet waar het rustig was geworden. Er was even een lacune in de toestroom van bezoekers. Op dat moment voelde ik een arm om mijn middel die me naar achteren trok en een zakdoek, met een scherpe geur, voor mijn neus en mond hield. Ik hoorde iemand iets zeggen in de trant van: zullen we je eens echt gelukkig maken. Het vreemde was dat ik meteen voelde dat het niet seksueel bedoeld was. Die spanning ontbrak geheel aan de woorden.

Toen ik weer wakker werd, men vertelde me dat er drie dagen voorbij waren gegaan, zat ik onder de ronde witte plakkers met allerlei draden er aan. Witte, zwarte, gele en rode draden. Ik knipperde met mijn ogen, bewoog mijn handen en ging overeind zitten. Overal waren de plakkers, op mijn hoofd, mijn armen, mijn rug en borsten, op mijn buik en op mijn bovenbenen. Ik werd begroet door een man in een witte doktersjas die Engels sprak.

'Where am I' vroeg ik.

'You're in a hospital in Tampa.' Hij vertrok en even later kwam er een vrouw (zonder witte jas) de kamer binnen. Ze keek me glimlachend aan en ging naast me zitten. Ze sprak Nederlands zonder accent.

'We hebben gedaan wat je wilde. We hebben andere software in de hersenen gezet. Niemand zal je meer herkennen, niemand weet wie je was. Iedereen kent je zoals je nu bent. Je bent een topmodel, zeer intelligent, iedereen aanbid je, zowel mannen als vrouwen. Je bent zo zacht, zo vrouwelijk, je bent als

Assepoester en Sneeuwwitje tegelijk. Niemand zal het in z'n hoofd halen jou iets aan te doen. Zo dadelijk gaan de plakkers eraf en ben je vrij om te gaan... O, ja, dat vergat ik bijna, je bent zeer muzikaal en je kunt prachtig zingen. Probeer het maar eens.'

Ik was verrukt. Dit was wat ik altijd wilde. En ik voelde me zo goed. Ik zag anders, ik hoorde anders, alles voelde anders, intenser. Ik voelde me zekerder, krachtiger, vrouwelijker en ik wist wat me te doen stond. Ze dachten dat ik me niets meer kon herinneren, ik liet ze in die waan. Daar moest ik alle zeilen voor bijzetten, maar ze zouden het niet ontdekken. Ik wist wat me aangedaan was en ik zou terug gaan en mijn vijanden onder ogen komen en vernietigen, ongenaakbaar. Ik kon dat in alle rust doen, op mijn gemak voorbereidingen treffen, vlak onder hun ogen, want zij wisten immers niet wie ik was. Ik voelde me als de Gravin van Monte Cristo. Net als de graaf lachte ik in mijn vuistje. Ik was zo verrukt dat het mijn hele wezen vulde. Dat was zo in tegenstelling tot hiervoor dat iedereen ook aannam dat de software goed was geïnstalleerd. Ik was uitgelaten. Ik kon wel zingen en dat deed ik uit volle borst.

Ik schrok en ging rechtop zitten in bed. Ik keek rond, maar ik herkende niets. Vaag rook ik een ziekenhuislucht, maar toch was dit anders. Het was niet thuis, maar ook niet echt een ziekenhuis. Ik wist nog precies hoe dát er uitzag en hoe een ziekenhuis rook en voelde. Het was ook geen hotel, maar het was definitief anders dan die kamer waarin ik ooit wakker werd. Het was een kamer van vier bij vier met een groot raam, half open geschoven gordijnen. Buiten was een park te zien waar een serene rust heerste. In de hoek was een deur die ongetwijfeld naar de badkamer en wc leidde. Aan de andere kant van die hoek was ook een deur. In tegenstelling tot de badkamerdeur had deze een smal rechthoekig raam van draadjesglas. Naast het bed was een eenvoudige kast. Daar tegenover, aan de andere muur stond een tafel en een stoel. Op het bed lag een blauw dekbed en een wit kussen. Ook het hoeslaken was wit. Definitief toch een ziekenhuis concludeerde ik. De meubelen waren van grenen, netjes, schoon maar zonder enige uitstraling. Het enige wat ze uitstraalden was efficiëntie en zuinigheid. Ik stond op en liep naar het raam. Het bestond uit vijf delen, alle vijf dubbel glas, gevangen in aluminium raamkozijnen. Geen enkel deel kon open. Ik draaide me om en liep naar de deur. Ik pakte de klink vast en deed die naar beneden. Ik had verwacht dat de deur niet open zou gaan, maar hij ging wel open. Ik hoorde stemmen op de gang die ik herkende, maar ik had niet de moed de gang in te gaan en me te laten zien. Vlug, maar zo voorzichtig mogelijk deed ik de deur weer dicht, hopen dat ze niets gemerkt hadden. Ik stapte weer vlug het bed in, trok het

dekbed over me heen en deed alsof ik sliep. Een paar tellen later ging de deur open. Ruben stapte naar binnen samen met een man die ik niet kende.

‘Wilma’, zei hij, ‘dit is dokter Bernhard Tieleman.’ Hoe kon het ook anders. Het leven streeft naar harmonie. ‘Hij is psychiater. Hij is hier om je te helpen. We weten dat je niet slaapt. Je lag te gillen in bed en je wilde de gang in gaan.’ Ik kon niet langer volhouden dat ik sliep. Tieleman maakte een gebaar en Ruben zweeg. Hij nam het gesprek over.

‘Het gaat niet goed met je Wilma, maar we gaan je helpen. Je bent hier op de PAAZ afdeling. Weet je wat dat is?’ Ik knikte. ‘Het is geen gesloten afdeling je kunt dus zo weggaan als je wilt. Maar dan kunnen we je ook niet helpen. Ik wil er alles aan doen om je niet in een gesloten afdeling te plaatsen. Maar dat ligt helemaal aan jou. Begrijp je dat?’ Ik knikte weer. ‘Neem maar wat te drinken, ga daarna even douchen, trek gemakkelijke kleren aan en kom daarna naar de ruimte aan het einde van de gang. Dan kun je meteen zien dat er niets op slot zit en dan laat ik jullie de afdeling zien. Dan ontmoet je het personeel en daarna gaan we naar mijn spreekkamer en gaan we kijken hoe we jullie het beste kunnen helpen.’ Hij legde zijn hand op mijn schouder en glimlachte naar me. ‘Het komt best wel goed.’ Samen vertrokken ze weer. Ik schonk wat Spa water in uit een fles die op het nachtkastje stond en dronk het in één teug leeg. De hoofdpijn kwam weer terug en ook weer flarden mist. Ik was moe. Als ik nou nog heel even ging liggen dan zou het misschien wel zakken en als ik voor heel even mijn ogen zou sluiten ging de mist misschien ook wel weg.

Ik weet zeker dat ik geslapen had, maar hoe lang daar had ik geen idee van. Ik was niet bang of ongerust, in zekere zin was ik gerustgesteld. Ik vertrouwde en geloofde niks van wat ik zag en hoorde, maar toch voelde ik me hier min of meer beschermd, alsof ik thuis meer gevaar liep. Vraag me niet waarom ik dat zo voelde want ik had er geen idee van. Ik wist dat ik Wilma was, omdat iedereen me zo noemde. Ik wist dat ik raar droomde en ik wist dat ik niet wist wie ik echt was. Er was alleen maar leegte voor ik in een ziekenhuis wakker werd. Er was wel één ding wat me niet los liet terwijl ik me douchte en in de kast naar kleding zocht om aan te trekken. Als het zo’n open afdeling was, hoe wisten ze dan dat ik had gegild in mijn slaap (wat trouwens zingen was) en hoe wisten ze dan dat ik de gang op wilde? Ik probeerde zo onopvallend mogelijk in de kamer (en ook de badkamer) rond te kijken of ik een camera zag. Ik kon er zo een-twee-drie geen ontdekken. Ook in de gang niets wat er op leek. In de spreekkamer trof ik Ruben aan, die weer zijn aller charmantste en bezorgde blik op zijn gezicht had getoverd. Ik wist inmiddels wel beter, maar ik moest toegeven dat het soms toch nog moeilijk was die glimlach te weerstaan en niet te smelten voor hem, en dus vind ik nu, achteraf, dat hij er een

Oscar voor verdiende. Hij zat voor het bureau van Tieleman. Dat stond ook op het bord dat trots op zijn bureau prijkte: Dhr. P.B. Tieleman, psychiater. Het viel me op dat er Dhr. voor zijn naam stond en geen Prof. of Dr.. Hij zelf zat achter zijn bureau. Met een blauw-rood ruitjes hemd, waarvan een knopje te veel open was en een vale spijkerbroek. Ik schatte hem zeker op een meter tachtig. Hij had dun grijs haar met een slag er in en op sommige plaatsen werd het al wat dunner. Hij had een wat hoger voorhoofd en opmerkelijk weinig rimpels. Zijn neus was fors en zijn bruine ogen keken me priemend aan. De lippen waren behoorlijk, maar zijn tanden waren niet echt. Te gelijkmatig en te wit. Hij had ook brede schouders en forse borstkast. Ik bedacht me dat zijn borstkast wel eens behoorlijk behaard zou kunnen zijn. Zijn handen waren enorm, net kolenschoppen. Handen met van die dikke vingers die me aan de boeren van vroeger deden denken toen ik nog in een Brabants boerengehucht woonde. Maar zijn vingers waren wel keurig verzorgd en er zat geen eelt op zijn handen. Naast hem, maar toch iets meer van het bureau af, op een bescheiden tweede plan, zat een jonge vrouw. Ze had wel wat weg van de verpleegster die vaak met dokter Bernhard mee kwam. Ze had weelderig bruin haar, grote bruine ogen die me doordringend aankeken en me van top tot teen opnamen. Haar lippen waren vuurrood en haar huid was heel blank. Ze droeg een mooie witgouden ketting rond haar hals. Het gaf haar een zeer verfijnde uitstraling. Maar ook alsof ze na het gesprek meteen weg moest naar een galavoorstelling. Het enige wat ze dan nog moest doen was een bijpassend rokje aan trekken, want het crème kleurig truitje ging wel maar de strakke blauwe spijkerbroek, die werkelijk om haar benen gegoten zat, kon natuurlijk niet. Ik bekeek haar nog eens terwijl ik wat zenuwachtig aan de zoom van mijn truitje frunnikte. De vrouw boog zich voorover om van het bureau een schrijfblok en een pen te pakken en toen zag ik hoe mager ze was. Hij stelde haar voor als Agnes. De gedachte drong zich even aan me op dat hij een van zijn patiënten tot secretaresse had benoemd.

‘Gaat u toch zitten mevrouw’, zei Tieleman met een gebaar naar de enige lege stoel die er nog was. ‘Mag ik je Wilma noemen?’ Ik knikte.

‘Mooi, nogmaals welkom op de PAAZ afdeling van dit ziekenhuis. Je bent hier op verzoek van je huisarts opgenomen.’ Dat was nieuw voor mij want ik heb in al die tijd dat ik thuis was geen huisarts of enige andere dokter gezien, buiten dokter Bernhard natuurlijk. Ik besloot nog even mijn mond te houden. ‘Je bent hier omdat je suïcidaal en vreemd gedrag vertoont.’

‘Ik ben gewoon al een hele tijd mijn geheugen kwijt en ik weet zelfs tot op de dag van vandaag niet waar dat door komt, ik denk dat daar het probleem ligt.’ Hij maakte een gebaar dat ik moest zwijgen.